Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Secretteria Societatis Iesu. Rom.

R. P.

VALENTINI MANGIONII PERVSINI

E Societate IESV SS. Theologiæ Doctoris ET
In ſignatura Sacræ Pœnitentiariæ S. D. N. Papæ Conſultoris-Theologi

CONSVLTATIO

DE VI VOTI SIMPLICIS PAVPERtatis emitti ſoliti in Religione Societ. IESV *peracto Nouitiatu.*

COLONIAE AGRIPPINAE,
In Officina Birckmannica.

ANNO M. DC. XXXVII.

Cum gratia & priuilegio Sac. Cæſareæ Maieſtatis.

Digitized by Google

EMINENTISS. AC REVERENDISS.
DOMINO

D. MARTIO CARDINALI GINETTO

S. D. N. PAPÆ URBANI VIII. Generali in Urbe Vicario in Spiritualibus, & eiuſdem atque Apoſtolicæ Sedis de Latere Legato.

DVm Tu Coloniæ Agrippinæ ineundæ Pacis & concordię Catholicos inter Principes Conſilia agitas: Ego ibidem pugnas & certamina meditari çogor. Cogor, inquam, cum enim per hoſce dies in vulgus ſparſum ſit prolixum quoddam Scriptum, quo & Sta-

Digitized by Google

tutorum Societatis noſtræ, & Apoſtolicarum conſtitutionum, non ſolum ſententijs, ſed etiam verbis aperta vis infortur; debui & naturæ ſuaſu & Moderatorum iuſſu iniuriã propulſare. Conatus ſum ſub Auſpicijs Tuis Eminentiſs. Princeps, haud dubia ſpe fretus, fore Te non minus publicæ Pacis, quam priuati huius certaminis Arbitrum æquiſſimum iuxta ac feliciſſimum. Vale.

Eminentiſſ. ac Reuerendiſſ. D. T.

Deuinctiſſimus ac deuotiſſimus

Valentinus Mangionius
Societ. IESV.

Digitized by Google

CONSVLTATIO

De vi Voti Simplicis Paupertatis.

SVMMARIVM.

1. *Facti ſpecies ſpectans ad Coll. Colon:*
2. *Status controuerſiæ an votum ſimplex priuet Dominio.*
3. *Aſſeritur non priuare nec confirmare teſtamentum.*
4. *Quod probandum Iure Societatis, Pontificio, obſeruantia ſubſecuta, Ratione, Reſutatione obiectorum.*
5. *Dominium particulare & actiuum ius eſt diſponendi de re ſua.*
6. *Dominium in communi eſt quod habent membra communitatis reſpectu bonorum communium.*
7. *Dominium paſſiuum eſt capacitas ad recuperanda bona amiſſa per vota.*
8. *Scholaris vel Scholaſticus dicitur, qui peracto Nouitiatu emittit vota, donec fiat Profeſſus vel Coadiutor formatus.*
9. *Probatio dicitur etiam tempus quod excurrit ab emiſſione votorum vſque ad Profeſſionem vel vota publica.*
10. *Primum Argumentum ex part. 6. cap. 2. §. 11. & lit. H. vbi Scholaribus permittitur retentio bonorum mobilium & immobilium.*
11. *Refutatur diſtinctio de Dominio in communi & paſſiuo.*
12. *Secundum Argumentum ex par. 4. c. 4. lit. E. vbi ſtatuitur haberi bona poſt vota.*
13. *Reſponſio Aduerſariorum de Dominio in communi & paſſiuo confutatur.*
14. *Confutatur.*
15. *Tertium Argumentum ex part. 3. cap. 1. §. 7. lit. F. vbi decernitur non abdicari per votum bonorum poſſeſſionem.*
16. *Oſtenditur ibi dicta rectè exponi de Dominio actiuo & particulari.*
17. *Secus de Dominio in communi & paſſiuo.*
18. *Quartum Argumentum, ex Exam. cap. 4. §. 1. vbi ex promiſſione facta à Nouitijs probatur retentio Dominij.*
19. *Expoſitio Aduerſariorum reijcitur.*
20. *Quintum Argumentum ex Exam. cap. 4. §. 5. vbi ſtatuitur Scholares retinere beneficia.*

Digitized by Google

21. *Scholares retinent etiam penſiones ex S. Rot. Rom. Decis.*
22. *Scholares non ſolum Dominium retinent, ſed etiam Ius ad fructus.*
23. *Sextum Argumentum ex ſenſu totius Societatis.*
24. *Societatis leges confirmatæ à pluribus Summ. Pontificibus.*
25. *Ponderantur ſententiæ bullæ Pontif.*
26. *Expenduntur verba nonnulla bull. Pontif.*
27. *Argumentum ex obſeruantia ſubſecuta & conſuetudine centenaria.*
28. *Quæ probata ſunt in S. Rot. Rom.*
29. *Author teſtatur de facto proprio.*
30. *Scholares Societatis non ſortiuntur naturam aliorum Religioſorum.*
31. *Argumentum ex ratione petitum.*
32. *Votum eſt lex priuata per quam nemo poteſt ſe priuare Dominio ſine adminiculo publicæ poteſtatis.*
33. *Status Religioſus fuit inſtitutus à Chriſto.*
34. *Veteres Religioſi condebant Teſtamenta inſtituebantur hæredes.*
35. *Leges Ciuiles & Canonicæ probant teſtamenta veterum Religioſorum.*
36. *Votum Solemne Caſtitatis non priuat iure petendi debitum coniugale licet priuet vſu.*
37. *Non eſt coæuum ſtatui religioſo Paupertatis priuare Dominio.*
38. *Sed habuit initium tempore Iuſtinian. & S. Gregor. magni.*
39. *Solemnitas votorum eſt ex inſtituto Eccleſiæ.*
40. *Doctores aliud dicentes loquuntur de Religione pro vt erat alijs temporibus.*
41. *Poteſt eſſe tota aliqua Religio cum votis tantum ſimplicibus.*
42. *Exponitur C. cum ad Monaſterium.*
43. *In Voto Paupertatis priuatio Dominij eſt perfectio accidentalis.*
44. *Eſt verus Religioſus etiam non Profeſſus.*
45. *Omnes Religioſi ſunt ijdem ſubſtantialiter.*
46. *Non tamen quoad perfectionem accidentalem.*
47. *Quomodo priuatio vſus ſtet cum paupertate.*
48. *Quomodo vſus bonorum ſtet vel non ſtet cum paupertate.*
49. *Carentia Dominij ſtat cum vitio Proprietatis.*
50. *Dominium abſque vſu non eſt inutile.*
51. *Scholaris licet retineat Dominium non decedit ex parte teſtatus ex parte inteſtatus.*
52. *Declaratur quomodo Religioſus Mundo moriatur.*
53. *Oſtenditur quid ſit viuere in communi.*
54. *Docetur quid ſit vti rebus tanquam proprijs.*

55. Cur

Digitized by Google

55. *Cur votum Simplex Caſtitatis inhabilitet ad Matrimonium, & votum paupertatis non ad Dominium.*
56. *Quo ſenſu vnum votum non ſit laxius alio.*
57. *Cur votum Simplex Paupertatis priuet Coadiutores Dominio non vero Scholares.*
58. *Fallacia arguentium à Simpliciter ad ſecundum Quid.*
59. *Non obſtante voto obedientia Scholaris poteſt condere teſtamentum.*
60. *Et alias diſpoſitiones facere.*
61. *Conſtitutiones Societatis non inualidant diſpoſitiones factas in ſæculo.*
62. *Sed petunt bona diſtribui in pios vſus à ſuis ſubditis.*
63. *Doctores dicentes per vota firmari teſtamentum locuti ſunt de ſolemnibus.*
64. *Non fuit opus Titio proteſtatione reſeruandi Dominium.*
65. *Si opus fuit ſatis illam adhibuit.*
66. *Quo ſenſu ſcripſerit ſe non curare ſua vel ſemel aſpicere.*
67. *Quod verbis precarijs egerit cum Fratre non obeſt.*
68. *Neque quod putarit errore priuato ſe amiſiſſe Dominium, ſi putauit.*
69. *Cur Titium pœnituerit Teſtamenti facti.*
70. *Epilogus omnium dictor.*
71. *Conſiderent Aduerſarij an Cenſuras incurrerint.*
72. *Laudantur Iudices in hac cauſa.*

FACTI SPECIES.

TItius Religionem Societatis IESV ingreſſurus condidit Teſtamentum, in quo hæredem ex aſſe inſtituit Caium fratrem ſuum germanum. Elapſo biennio (tam diu enim Societatis tyrones probantur) emiſit vota Paupertatis, Caſtitatis & Obedientiæ, non quidem ſolemnia (vt fit in alijs Religionibus) ſed ſimplicia, iuxta peculiare huius Ordinis Inſtitutum; quorum tamen votorum vi effectus eſt non impropriè, vel lato modo, vel adinſtar, vel ex priuilegio: ſed propriè, ſtrictè, pariformiter, & iure quo qui optimo Religioſus. Procedente tempore idem Titius memor iuxta promiſſionem factam in Nouitiatu, ſe eſſe obligatum ad ſua bona, quę ſecutus dictamen carnis & ſanguinis Fratri reliquerat diſtribuenda 1.

enda

enda in pia & ſancta opera, iuxta illud Chriſti, *ſi vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia quæ habes & da pauperibus, veni & ſequere me*; de Superiorum conſenſu, reuocato teſtamento condito ad fauorem Fratris, aliud condidit ad fauorem Collegij Colonienſis, redacti ad graues anguſtias rerum domeſticarum, propterea quod ad illud quamplurimi è Societatis hominibus, varijs Domicilijs huius & aliarum Prouinciarum ab Hæreticis exturbati, confugiſſent.

CONTROVERSIÆ STATVS.

2. EX propoſita Facti ſpecie magna iuris controuerſia orta eſt, an Titius ex vi voti Paupertatis emiſſi poſt biennium Probationis, deſtitutus fuerit bonorum ſuorum Dominio, illudq; in Caium tranſmiſerit, ac proinde Teſtamentum prius conditum confirmauerit, & irreuocabile fecerit. Re delatâ in Iudicium, & vtrimque magnâ contentione agitata, tandem pro Collegio Colon. à ſapientiſſimis Iudicibus pronunciatum eſt. Non defuerunt tamen aliqui (quo ſpiritu ducti neſcitur,) qui etiam poſtquam Caius causâ cecidit, ſatis bene longo Scripto, communibus, vt apparet, operis, concinnato, oſtendere conentur Titium ex vi voti Paupertatis deſtitutum fuiſſe Dominio bonorum ſuorum, & teſtamentum in ſeculo factum confirmaſſe, nec potuiſſe nouũ condere. Collegij Colon. Patres tradiderunt mihi recens ex Italia ad hanc Vrbem appulſo Scriptum illud, iuſſeruntque meum ſuper hac cauſa iudicium exponere. Pareo, & pono hanc aſſertionem.

ASSERTIO.

3. *TItius vi Voti Paupertatis emiſſi in Societate poſt biennium, tenetur quidem ſtatim, non diſponere vllo modo de ſuis bonis, nec illis vti abſq; ſcientia & conſenſu Superiorum: non tamen priuatus*

uatus fuit eorundem Dominio, neque illud tranſmiſit in Caium, nec confirmauit teſtamentum conditum ante ingreſſum, nec illud fecit irreuocabile: ac proinde de Superiorum licentiâ & validè & licitè de ſuis bonis iterum diſponere, etiam per viam teſtamenti potuit.

Hæc Aſſertio potiſſimum probanda eſt ex iure quo vtitur Religio Societatis, quod continetur in eiuſdem Conſtitutionibus, Canonibus & Decretis toties à Sede Apoſtolica confirmatis, & præterea ex duplici Motu proprio GREGORII PAPÆ XIII. ex perpetuâ obſeruantiâ ſubſecutâ & vniuerſali in totâ Societate, ex Ratione, & ex Refutatione omnium argumentorum, quæ hactenus pro contrariâ parte allata ſunt. ſed quoniam ad omnes textus qui depromuntur à Nobis ex Conſtitutionibus & Canonibus Societatis, & motu proprio GREGORII XIII. video Aduerſarios habere paratam reſponſionem petitam ex noua quâdam Dominij diſtinctione, qua (ſi Deo placet) elidi, an eludi arbitrantur omne robur argumentorum noſtrorum; operæ pretium eſſe duco eiuſmodi diſtinctionem hic ponere ante oculos, vt intelligatur quàm non aptè quadret in textus mox afferendos. 4.

Dominium (ex iſtorum ſententia) aliud eſt *Particulare & actiuum*: aliud in *Communi*: aliud *Paßiuum*. *Particulare & actiuum* eſt illud quod definitur *Ius perfectè diſponendi de re corporali, niſi lege prohibeatur.* Qui enim tale Dominium habet, poteſt de ſuis rebus ſuo arbitratu diſponere. Diſponere autem eſt actus potentiæ & facultatis actiuæ. 5.

Dominium in communi eſt illud, quod habent perſonæ particulares quæ ſunt membra alicuius Communitatis, V. G. Religionis, quæ poſſideat bona in communi nam Religioſi particulares non ſunt ipſi Domini talium bonorum, ſed ipſa Communitas 6.

nitas & Religio ſocus: ipſi ſingillatim accepti habent ſolum *Dominium in communi.*

7. *Dominium paſſiuum* eſt illud, quod competit alicui, qui ſit priuatus omni *Dominio particulari & actiuo*; ſi retineat capacitatem ad acquirenda aliqua bona vel in eo ſtatu in quo eſt, vel in alio poſſibili. Porrò autem Aduerſarij accommodando hanc diſtinctionem *Dominij* Titio obſtricto votis, dicunt, Titium non habere Dominium *particulare, nec actiuum*; ſed ſolum *Dominium in communi*; quatenus eſt membrum Collegiorum, quæ poſſident bona ſtabilia: *Paſſiuum* autem *Dominium* habere quatenus retinet capacitatem, & quaſi potentiam Paſſiuam ad recuperanda bona, quorum Dominium amiſit per emiſſionem votorum, ſi legitima authoritate vinculo votorum ſoluatur. Habeo diſtinctionem, in qua ſane non poſſum mirari ſatis Aduerſariorum animoſitatem, qui cum non ſint hoſpites in Iure ciuili & Canonico, & vt apparet, non indiligenter verſati in bonorum Auctorum lectione, auſi ſint aſſerere vocem Dominij ſignificare Ius, & paſſiuam potentiam ad acquirenda bona temporalia, cum nullus ſit textus, nullus locus apud vllum Scriptorem, in quo Dominium non ſit vſurpatum pro Iure & facultate actiua diſponendi de ſuis bonis. ſi hoc non eſt abuti vocabulis, quid tandem erit? Sed condonetur Aduerſarijs hæc interpretandi licentia, quando & ipſos illius puduit, ideoque in hoc vltimo ſcripto quod confutamus, (quia poſteriores curæ ſunt etiam ſapientiores) re vera nullam fecère mentionem *Dominij paſſiui*: non fuit tamen hæc inaudita acceptio Dominij diſſimulanda, quòd intellexerim etiamnum à quibuſdam iactari non incommodam eſſe. ſic nimirum fiet, vt nullus relinquatur tergiuerſandi locus, ſi oſtenderimus textibus mox afferendis, & Conſtitutionibus Societatis, & Pontificia declaratione nullo modo congruere poſſe: ſed quicquid dicitur de *Dominio*, eſſe intelligendum de *Dominio particulari & actiuo*, & nullatenus de *Dominio in communi & Paſſiuo.*

8. Eſt præterea ſupponendum pro intelligentia terminorum in

Examine

Examine Generali ; quod eſt quaſi Summarium Conſtitutionum Societatis, & in ipſis Conſtitutionibus, & earum Declarationibus, quæ ſunt eiuſdem authoritatis, vt dicitur *in proœmio & parte, 6. c. 10. lit. A.* Nomine *Scholaris* ſiue *Scholaſtici* intelligi illum, qui peracto Nouitiatu emiſit tria vota ſimplicia, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, & promiſit ingredi in Societatem, hoc eſt, acceptare ſuo tempore gradum Profeſſorum, qui in Societate ſupradicta vota ſolemniter faciunt, ſicut omnes alij Religioſi, vel gradum Coadiutoris formati, qui etiam ſuo tempore emittit ſupradicta tria vota non ſolemnia, ſed ſolum publica, quorum vi amittit illicò Dominium ſuorum bonorum, & fit incapax ſucceſſionis: poteſt tamen cum causâ à Religione dimitti.

Nomine autem *probationis* intelligitur non ſolum tempus biennij Nouitiatus, ſed etiam, quod durat ab emiſſione votorum ſimplicium, quæ fit abſoluto biennio vſque ad tempus quo promouetur ad gradum Profeſſi vel Coadiutoris formati: omitto textus qui paſſim occurrunt in Conſtitutionibus, contentus vnico qui habetur *parte 4. cap. 4. lit. E.* vbi ita dicitur; *quod autem promittit Scholaſticus in Societate, eſt in eius Corpus ingredi, vt ſtatim obſeruet Caſtitatem, Paupertatem, & Obedientiam actu iuxta Societatis conſuetudinem, ſiue admiſſus ſit, vt poſt abſoluta ſtudia ſit Profeſſus, ſiue Coadiutor formatus; & ſic conſequenter poteſt illum ſtatim Superior admittere in Scholaſticum, ac ſimul in Probationem ad hoc, vt ad Profeſſorum gradum, vel Coadiutorum ſuo tempore admittatur.* His notatis ad Aſſertionis poſitæ confirmationem veniamus. 9.

PRIMVM ARGVMENTVM EX Iure Societatis.

I. OCcurrit textus clariſſimus *ex part. 6. c. 2.* quod totum eſt *de ijs, quæ ad Paupertatem pertinent*, vbi cum S. Fundator 10.

Digitized by Google

Parag. 11. dixiſſet ſic, *Vt nihil proprium domi teneri, ita nec foris apud alios poteſt, & quiſque ijs, quæ de communi data fuerint ad vſum ſuum neceſſarium aut conuenientem, reſecatis ſuperfluis, ſit contentus*: addit quæ ſequuntur *lit. H. intelligendum eſt hoc abſolutè de Profeſsis, & Coadiutoribus formatis. Cæterum in Scholaribus, qui tempus Probationis nondum expleuerunt, hoc intelligi debet de rebus ijs, quæ in præſentia ſubſint eorum diſpoſitioni: nihil enim horum habere debent, niſi conſcio & approbante Superiore, neque verò ſermo eſt de bonis, quæ forte procul inde illi habent, de domibus ſcilicet vel rebus alijs: ſed quod ad hæc attinet, parati etiam eſſe debebunt, vt illis ſe abdicent, quandocunque Superiori videretur; Vt in examine dictum eſt*. Ecce S. Fundator loquens de Profeſſis, & Coadiutoribus formatis dicit, ab illis *nec domi, nec foris quicquam teneri poſſe abſolutè*: quippe cum iſti poſt vota ſolemnia, vel publica amiſerint bonorum quorumcunq; Dominium: agens vero de Scholaſticis, diſtinguit duplex genus bonorum; aliud, bonorum, *quæ ſubſint in præſentia eorum diſpoſitioni*, qualia ſunt mobilia & pecuniæ, & de his bonis dicit, Scholaſticos nihil habere poſſe, *non abſolutè*, ſed *niſi conſcio & approbante Superiore*; quia nimirum licet illa bona à ſe non abdicauerint; tamen neque retinent apud ſe. quia iuxta 4. §. *in Examine*, traduntur aſſeruanda ei, cui cura eiuſmodi domi commiſſa eſt, neque iſtis bonis poſſunt vti abſque Superiorum conſenſu; imo aſſeruantur domi diligenter, vt ſi acciderit à Societate dimitti, ſciri poſſit, quid dederint, & reſtitui, vt dicitur *in citato §. Exam. & lit. B.* Aliud genus bonorum, quæ Scholaſtici habent, eſt illorum, *quæ habent procul, domus ſcilicet vel huiuſmodi res* ſtabiles, & quod ad hæc pertinet, dicit S. PATER quod Conſtitutio non obliget illos *abſolute*, vt illa non teneant foris, ſicut obligat Profeſſos, & Coadiutores formatos: ſed ſolum *quod parati eſſe debeant, vt talibus bonis ſe abdicent quandocunque Superiori videretur*; ex quo textu ſic argumentor. Scholaſticus Societatis qualis eſt Titius, poteſt retinere bona, quæ ſecum habet, id eſt mobilia, & quæ habet procul, vt ſunt domus, &c. & illis bonis, licet vota emiſerit,

non

non ſe abdicauit, ſed tantũ tenetur ſe abdicare, quandocunq; Superiori videbitur: Ergo Scholaſticus poſt emiſſa vota ſimplicia adhuc retinet bonorum ſuorum Dominium. Antecedens patet ex textibus allatis. Conſequentia eſt euidens: quia qui ſe bonis ſuis non abdicauit, retinet bonorum ſuorum Dominium.

Aduerſarij hic exerunt ſuam diſtinctionem Dominij, & di- 11.
cunt hoc eſſe intelligendum de *Dominio in Communi, & Paßiuo*, non autem de *Dominio particulari, & actiuo*. Contra 1. quia Scholaſticus retinet Dominium bonorum quæ procul habet, vt ſunt domus, &c. de quibus ſcilicet ante ingreſſum non diſpoſuit, & illarum etiam rerum quæ domi aſſeruantur, vt in caſu dimiſſionis illi reſtitui poſſint; ſed reſpectu omnium horum bonorum Scholaſticus non poteſt dici habere *Dominium in communi*, quia per *Dominium in communi* iſti Doctores intelligunt Dominium quod ſinguli Scholaſtici habent reſpectu bonorum, quæ poſſidentur à Collegijs, quorum ipſi membra ſunt, & quæ certè illis reſtitui non debent in caſu dimiſſionis, imo nec poſſunt. Ergo dicendus eſt Scholaſticus iſtorum bonorum habere *Dominium particulare*. 2. Scholaſticus illud Dominium habet bonorum, quod omninò neceſſarium eſt ad eadem bona diſpẽſanda in pauperes; At per eoſdem Doctores *Dominium paßiuum* eſt ſolum ad recuperanda iſta ſua bona in caſu dimiſſionis: Ergo eſt Dominium actiuum & particulare illud quod habet.

II. Produco textum *ex part. 4. in cap. 4.* quod eſt de *Scholaſti-* 12.
cis admißis conſeruandis lit. E. vbi cum S. Pater dixiſſet, Scholaſticum debere ſtatim obſeruare Caſtitatem, Paupertatem & Obedientiam actu, iuxta Societatis conſuetudinem; hæc verba ſubdit: *hæc conſuetudo facit: vt quamuis Paupertatis votum ſit emiſſum: bona tamen temporalia haberi poßint ad certum vſq; tempus, quod Superiori intra probationis ſpatium videbitur.* Ex quibus verbis ſic argumentor: Scholaſticus poſt votum Paupertatis habere poteſt bona; Ergo retinere illorum Dominium: Ergo per votum, illud non amiſit: quæ omnia clara ſunt ex terminis.

Reſpõdere poſſunt aduerſarij, Scholaſticum amiſiſſe *Dominiũ* 13

Digitized by Google

particulare, & actiuum, retinere *Dominium in communi, & paſſiuū.*

14\. Contra 1. quia Scholaſticus poſt vota Paupertatis poteſt habere bona, ad certum vſq; tēpus quod Superiori videbitur. Ergo quādo Superiori videbitur, tenetur ſe illis abdicare. Ergo interim illa habet; Superiori autem ordinariè videtur hāc abdicationem eſſe faciendā, poſt tres, vel quatuor annos ab ingreſſu in Nouitiatum iuxta Decretū *P. Claudij Aquauiuæ piæ memoriæ*; confirmatum à 7. *Congregatione generali Canon.* 17. §. 5. vbi ſtatuitur, quod Noſtris bonorum poſſeſſio quadriennio cōcedatur, & nō diutius ſine conſenſu Præpoſiti Generalis, licet etiam citius fieri permittatur; ſupponamus ergo, aliquem Scholaſticum iuberi à Superiore abdicare ſe Dominio bonorum, quæ habet, poſt tres vel quatuor annos ab ingreſſu, vt ferè iam fit: in hoc caſu quæro ab Aduerſarijs, quo bonorum Dominio ſe abdicabit hic Scholaſticus? non *particulari*; quia per ipſos iſtud amiſit ex vi votorum, quæ nuncupauit poſt biennium; dicent, abdicabit ſe *Dominio in Cōmuni*: Contra: quia iſto Dominio nō priuatur, niſi per vota ſolemnia ſi fiat Profeſſus, vel publica ſi Coadiutor formatus; & Scholares Societatis poſt huiuſmodi bonorum abdicationem factam iuſſu Superiorum, adhuc per plures annos remanent in gradu Scholaſticorum, nec promouentur ad gradum Profeſſorum, vel Coadiutorum formatorum, niſi poſt abſoluta ſtudia, quæ in Societate requirunt ferè ſeptem annos, & poſt Doctionem litterarum humaniorū per quatuor, vel quinq; annos, & poſt vnum annum 3ᵃ. probationis: interim ergo poſt factam abdicationem bonorū, cum ſint adhuc Scholaſtici, retinent *Dominium in communi*, per Doctores iſtos, qui *Dominium in communi* eſſe dicunt quod habent Scholaſtici reſpectu bonorum Collegij, cuius mēbra ſunt; ergo per illam abdicationem factam iuſſu Superiorum, non abdicant *Dominium in communi*. 2. neque abdicant *Dominium paſſiuum*: quia dum ſunt in gradu Scholaſticorū, in quo, vt diximus, poſſunt eſſe etiam poſt factam bonorum abdicationem, retinent capacitatem ad recuperanda ſua bona in caſu dimiſſionis, in qua capacitate iuxta Doctores eoſdem conſiſtit *Dominium paſſiuum*;

Ergo

Ergo Scholares per abdicationem bonorum factam iuſſu Superiorum, amittunt *Dominium particulare, & actiuum*, non *Dominium in communi, & paſsiuum*, ergo ante factam abdicationem, quam faciunt dum ſunt in ſtatu Scholarium, retinent *Dominium particulare, & actiuum*; quod Aduerſarij negant.

III. Profero textum *ex parte 3.* quæ eſt *de conſeruandis illis, qui probantur in domibus, & Collegijs*; & conſequenter de Scholaribus, vt apparet *ex cap. 1. §. 1.* in quo capite §. 7. hæc habentur, *vt experiri incipiant ſanctæ Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quod nulla re tanquam propria vti debeant, quamuis neceſſe non ſit bonorum ſuorum tempore probationis poſſeſſione ſe abdicare, niſi id Superior poſt elapſum primum annum iuberet, iudicans in huiuſmodi bonis, tentationum occaſionem, & minus, proficiendi in ſpiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat, aliquo immoderato amore, vel confidentia: & tunc qui ſe exuit bonis ſuis, ſequatur Chriſti conſilia. Pro ſua tamen deuotione ad hoc potius, quam illud opus diſpenſare bona ſua, vel eorum partem poterit*; Explicare autem volens S. Pater quid intelligeret nomine poſſeſſionis, hæc addit *lit. F. poſſeſsione bonorum ſuorum ſe abdicare, tam de proprijs bonis intelligendum eſt, quæ habet penes ſe, vel alios, quam de iure, vel actione, quæ ei competit ad bona quæ ſperat, ſiue ſecularia illa, ſiue Eccleſiaſtica ſint. quando hoc fieri debeat Præpoſiti Generalis, vel eius, cui ille facultatem communicauerit, arbitrio relinquetur.* Ex quibus verbis Conſtitutionis hoc argumentum formo, vt oſtendam Scholares poſt emiſſa vota retinere *Dominium particulare, & actiuum*; & non ſolum illud in *Communi, & paſsiuum*, quod Aduerſarij commenti ſunt. Agitur hoc loco de illorum bonorũ poſſeſſione, & Dominio, quæ reſpectu Scholarium dici poſſunt *ſua, propria, ſecularia, Eccleſiaſtica*, & talia, ad quæ Scholaris habeat *ius, & Actionem*, quæ Scholaris *ſperet*, quibus ſe *abdicare poſsit, ac debeat diſpenſando iuxta Conſilium Chriſti*; id eſt Pauperibus: & quæ bona poſt abdicationem factam *amplius non poſsideantur*; nec habeantur de facto, & abdicata *auferant tentationum occaſionem*, & *immoderatum*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

tam confidentiam; ideoque Scholaris *conſtanter perſeueret in ſua vocatione*, quandoquidem à ſe per illam abdicationem *ſubmouit omnem fiduciam bona iam diſpenſata recuperandi*. hæc omnia cõmodiſſimè quadrant in bona quorum Scholaſtico competit poſſeſſio, & *Dominium in particulari & actiuum*, & nullo modo poſſunt accommodari bonis, quorum Scholaſticus habeat *Dominium in communi & paſſiuum*. patet vtraque pars huius aſſumptionis.

16. Nam ſi dicamus Scholaſticum retinere poſſeſſionem, & *Dominium in particulari & actiuum*, illa bona dici poſſunt *ſua*: poſſunt dici *propria*; poſſunt eſſe *ſecularia*, hoc eſt Patrimonialia: *Eccleſiaſtica*, quia poteſt fieri, vt Scholaſticus habeat aliquod beneficium, vel penſionem Eccleſiaſticam. poteſt etiam Scholari competere *Ius & actio* ad aliqua bona, v. g. ad legitimam in bonis Paternis, & ad aliquam ſucceſſionem hæreditariam; poteſt etiam Scholaſticus *ſperare* bona quæ non habet, poteſt exuere ſe ſuis bonis, *à ſe illa abdicando*, & *diſpenſando in pauperes*; qua abdicatione facta Scholaris *non habet amplius illa bona*; quare *etiam ſubmouit à ſe tentationum occaſionem, & immoderatam confidentiam*: quia donata pauperibus non poſſunt vnquam recuperari; ideoque Scholaris conſtanter pergit in Dei obſequio.

17. Quod ſi, vt volunt Aduerſarij, agatur hoc loco de bonis, quorum Scholari competat *Dominium in communi*; omnia ſupradicta erunt intelligenda de bonis Collegiorum: nam iſti *Dominium in communi*, quod Scholares Societatis retinent, aiunt eſſe Dominium bonorum Collegiorum, quorum ipſi membra ſunt; Atqui bona Collegiorum non poſſunt dici, nec ſunt *ſua*, id eſt Scholarium nec *propria*; cum ſint communia: nec *ſecularia*; quia ſunt Religioſa: nec *Eccleſiaſtica*; quia raro admodum Collegia habent beneficia & penſiones, ſicut nec *Ius & actionem* ad legitimas, vel ſucceſſiones hæreditarias, ne ratione quidem ipſorum Scholarium, vt dicitur *part. 6. cap. 2. § 12.* præterea bona Collegiorum Scholares *non ſperant*, ſed poſſident; nec poſſunt ſe illis exuere donando pauperibus, quia ſunt Collegiorum & non ſua: Ergo

cum

cum verba Conſtitutionis non poſſint intelligi de poſſeſſione, & *Dominio in communi*; neceſſario accipienda ſunt de poſſeſſione, & *Dominio particulari*. Quod verò neque intelligi poſſint de *Dominio paſſiuo*, patet euidenter; quia iſtud Dominium paſſiuum per Aduerſarios, Scholares retinẽt ſemper vſque ad tempus Profeſſionis, vel vota publica Coadiutorum formatorum, quia nimirum eſt capacitas ad recuperanda bona, quæ habebant in ſeculo; Conſtitutio autem loquitur de bonis, quibus ſe Scholaris exuere debet, diſpenſando illa pauperibus. Ergo non ſunt bona, quæ Scholaris habebat in ſeculo, quia illa non poteſt diſpenſare ex iſtorum ſententia, quia iſtorum bonorum amiſerunt *Dominium actiuum & particulare*, emittendo vota ſimplicia poſt Nouitiatum, & maximè, vt ipſi contendunt, Titius, qui illorum Ius tranſmiſit in Caium. Accedit quod *Dominium paſſiuum*, non poteſt retineri reſpectu beneficiorum, & penſionum Eccleſiaſticarũ, quæ forte Scholaris in ſeculo habebat, & iuxta principia Iſtorum ipſo iure vacarunt per emiſſionem votorum ſimplicium, abſoluto biennio Nouitiatus. Ex quibus omnibus manifeſtè conſtat poſſeſſionem bonorum & Dominiũ, de quibus loquitur Conſtitutio, eſſe poſſeſſionem & *Dominium particulare & actiuum*, quod ſcilicet Scholaris emittendo vota non amiſit, ſed adhuc retinet.

IV. Adduco argumentum *ex Examine Generali.c.4.* vbi cum Fundator §.1. dixiſſet, *quod quicunque Societatem ingredi volẽt, antequam in domo aliqua vel Collegio viuere incipiant, debent omnia bona temporalia, quæ habuerunt, diſtribuere & renunciare, ac diſponere de ijs, quæ ipſis obuenire poſſent, eamq; diſtributionem eſſe faciendam primum in res debitas & obligatorias, ſi quæ fuerint, ſi verò tales nullæ fuerint, in pia & ſancta opera, iuxta illud: diſperſit, dedit pauperibus, & illud, ſi vis perfectus eſſe, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & ſequere me*; ſubdit §.2. hæc verba. 18.

Quod ſi ſtatim propter aliquas honeſtas cauſas bona non relinquet, promittat ſe promptè relicturum omnia poſt vnum ab ingreſſu abſolutum annum, quandocunque per Superiorem iniunctum ei fuerit in reliquo tempore probationis, quo completo ante Profeſſionẽ Profeſſi, & ante

& ante tria vota publica, Coadiutores re ipſa relinquere, ac pauperibus diſpenſare debent, vt Conſilium Euangelicum, quod non dicit da conſanguineis, ſed pauperibus, perfectius ſequatur. Ex quo loco hoc argumentum cõficio. Qui ante ingreſſum in Societatẽ bona ſua pauperibus non diſtribuerũt, tenentur diſtribuere, quandocunq; Superiori videbitur ante Profeſſionem futuri Profeſſi, vel ante vota publica Coadiutores formati: Ergo ſuorum bonorum Dominium non tranſmiſerunt in alios per votorũ ſimpliciũ emiſſionem; Antecedens patet ex verbis allatis, conſequentia probatur; quia ſi ſuorum bonorũ Dominium Scholares per vota amiſerunt; fruſtra iubentur eſſe parati ante Profeſſionem, vel vota publica illorũ Dominiũ renunciare, & bona diſtribuere pauperibus: Ergo ſuorum bonorum retinent Dominiũ. Reſpondent Aduerſarij, retinere *Dominium in communi*, reſpectu bonorũ Collegij, cuius ſunt membra, *& paßiuum*, reſpectu bonorum ſuorum, ad quæ recuperãda ius habent in caſu quo dimittantur à Societate.

19. Contra autem 1. quia Dominium illud in communi nõ poteſt deſeruire ad id, quod intendit Conſtitutio, vt ſcil. Scholares diſtribuant bona, quæ non diſtribuerũt in ſeculo, quandocunq; Superior iniunxerit, & ratio eſt, quia bona Collegij, reſpectu quorum eſt iſtud *Dominium in communi*, Scholares, vt iam dixi, nec tenentur, nec poſſunt diſtribuere. 2. Non poteſt eſſe *Dominiũ paßiuum* tantum, illud quod Scholares retinẽt poſt vota ſimplicia, quia illud eſt ſolum Ius recuperandi bona, vt iſti dicunt, amiſſa per vota ſimplicia in caſu dimiſſionis; Dominium autem de quo eſt quæſtio, debet deſeruire ad diſtribuenda bona, quæ in ſeculo habebantur: Ergo *Dominium* eſt *actiuum & particulare*, quale neceſſarium eſt ad iſtam diſtributionem faciendam, & non in *communi & paßiuum*.

20. V. Affero textum ex *eodem examine Generali cap. 4. §. 5.* vbi ſtatuitur, vt Noſtri, ſi Eccleſiaſtici ſint, poſtquam in Societatis corpus, *vt Profeßi vel Coadiutores cooptati fuerint, nulla Eccleſiaſtica beneficia poßint retinere, debeant tamẽ illa relinquere tempore probationis, quandocunq. Superiori viſum fuerit,* & idem dicitur

tur generaliter de quibuſcunq; bonis Eccleſiaſticis *part. 3. cap. 4. lit. F. vt ſcilicet Scholares ſe debeant abdicare poſſeſſione bonorum, ſiue ſecularia illa, ſiue Eccleſiaſtica ſint, quando Præpoſito Generali videbitur*; & his Conſtitutionibus conformis eſt *Canon. 1. primæ Congregationis Generalis*, qui ſic habet. *Noſtri, qui ante ingreſſum in Societatem, habent beneficia, non cogantur ea relinquere niſi iubente Generali Commiſſario, vel Prouinciali: & præterea etiam Canon. 17. § 4. Sept. Congr. Gen.* vbi ſic dicitur: *Penſionibus tamen Eccleſiaſticis, & ſimilibus generum horum, cum ita perſonalia ſint, vt ſuper Noſtrorum perſonis conſtituantur, abdicare ſe in ſolidum Noſtros non expedit: Patris tamen noſtri iudicio annua illorum diſtributio committenda.* Ex quibus locis ſic argumentari licet. Scholares Societatis poſt vota ſimplicia, retinent Beneficia, & Penſiones; tum Eccleſiaſticas; tum temporales. Ergo etiam bonorum quorumcunque temporalium Dominium. Conſequentia eſt clara; quia non eſt maior ratio de bonis temporalibus, quam Eccleſiaſticis. Antecedens patet ex textibus allatis.

Et quo ad Pēſiones, & beneficia deciſum eſt à Sacra Rota Romana *in vna Nullius, ſeu caput Aquenſis Penſionis die Lunæ 18. April. 1616. coram R. P. D. Martino Andrea.* In qua ſacrum illud Tribunal toto orbe venerandum decreuit, *P. Franciſcum Neriũ* poſt emiſſa vota ſimplicia retinuiſſe Pēſionem Eccleſiaſticã. Et ratio, qua permota fuit Sacra Rota, eſt; *quia Scholares Societatis retinēt Ius, & Dominium bonorũ ſuorum ad effectum ea diſtribuendi in pios vſus*, ad quod oſtendendum affert Sacra Rota Conſtitutiones Gregorii XIII. *Quanto fructuoſius*, &, *Aſcendente Domino.* de quibus nos paulo poſt dicemus: & alias rationes, & Doctorũ teſtimonia, tum è Societate; tum externorum, quæ videri poſſunt à §. *Præterea*, ad finem vſque deciſionis illius in Deciſione ipſa huic ſcripto adiuncta 21.

Non eſt tamē omittendũ, quod in ea deciſione aſſeritur retē- 22.
tionē beneficii, & penſionis tribuere Ius Scholaribus poſt emiſſa vota ſimplicia, percipiēdi ex illis annuos reditus, & fructus. Vt vel hinc intelligant Aduerſarij hoc Ius & Dominium nō eſſe in

Communi & paſſiuum, ſed *particulare, & actiuum*, & Titium retinere non ſolum Dominium bonorum ſuorum, ſed etiam Ius ad omnes fructus ex illis perceptos ab alijs ipſo inuito, recuperandos.

23. VI. Probatur eadem Aſſertio ex perpetua & conſtanti perſuaſione Patrum Societatis, qui conuenerunt iam ſepties ad Congregationes Generales. Hi enim ſimul Congregati, & habentes authoritatem condendi Decreta, & declarandi Conſtitutiones ex Indulto Sedis Apoſtolicæ, ſemper ſuppoſuerunt Scholares poſt emiſſa vota ſimplicia retinere bonorum ſuorum, quæ in ſeculo habebant, *Dominium particulare & actiuum*. quamobrem multa decreuerunt circa tempus, locum, modum, & alias circumſtantias, quibus, illorum bonorum diſtributio fieri debet. *Congregatio* 1. *Decreto 140.* decreuit, vt noſtri habentes beneficia, non cogantur ea renunciare ante Profeſſionem. 2. *Congregatio*, *Decreto 23.* ſtatuit, vt bonorum diſtributio, fiat à Noſtris intra eandem Prouinciam, *& Decreto 76.* de quorum conſilio hæc diſtributio fieri debeat. *Congregatio 3. Decreto 16.* declarat, per Prouinciam in qua bona ſunt diſtribuenda, intelligi Prouinciam in qua ipſa bona ſunt; & *Decreto 39.* iubet, in renuntiatione bonorum nullas iniri debere pactiones, niſi prius Præpoſitus Generalis informetur. *Congregatio 4. Decreto 65.* confirmat decretum proximè allatum Cōgregationis 3ª. & addit, dandam eſſe à P. N. Generali inſtructionem circa praxim eiuſdem Decreti, & *Decreto 67.* confirmat Decretum quoddam 3ª. Congregationis Generalis circa extractionem bonorum extra Prouincias. *Congregatio 5. Decreto 50. § 4.* decernit, ſi Scholares diſtribuant ſua bona ſine facultate Superioris, facturos contra votum Paupertatis. *6. Congregatio, Decreto 8.* conceſſit, vt in Caſu diſtributionis bonorum aliqua bona applicari poſſent extra Prouincias, in quibus ipſa bona ſunt, Seminarijs noſtrorum etiam extra illam Prouinciam, ſi forte in ea ingreſſus ſit ille, qui bona diſtributurus eſt; *7. denique Congregatio, Decreto 17.* multa ſtatuit circa diſtributionem bonorum, quæ noſtri poſt vota

ſimpli-

ſimplicia retinent, quæ longum eſſet hic ſingillatim recenſere; ſatis eſt, quod iubet non fieri renunciationes, an:equam liceat per patrias leges, quod permittat poſſeſſionem bonorum ſaltem ad quatuor annos, & dicat non expedire penſiones Eccleſiaſticas, & ſimilia, quę mere ſunt perſonalia, abſolutè & in ſolidum abdicare. Ex quibus omnibus, vt ſignificaui, apparet, iuxta ſenſum totius Societatis legitimè toties congregatæ, per vota ſimplicia non amitti Ius & *Dominium actiuum, & particulare*, proprioru m bonorum, ſiue illa temporalia, ſiue Eccleſiaſtica ſint.

II. ARGVMENTVM EX IVRE Pontificio.

QVæ iam tot locis ex Conſtitutionibus Societatis adductis, & Canonibus, & Decretis Congregationum Generalium probata ſunt, confirmantur ex declarationibus Pōtificijs: omiſſis autem *Summis Pontificibus* PAVLO III. IVLIO III. PAVLO IV. PIO V. GREGORIO XIV. & PAVLO V. imò & SACRO S. CONCILIO TRIDENTINO, à quibus Societatis Inſtitutum examinatū, probatum, commendatum, & confirmatum fuit, produco ſolum duos textus ex Conſtitutionibus duabus GREGORII TERTII DECIMI. Primus eſt ex Conſtitutione quæ incipit. *Quanto fructuoſius, Data Anno 1582. Calend: Februar.* qui ſic habet, *quod verò ad paupertatem attinet, quamuis bonorum ſuorum Ius & Dominium iuſtas ob cauſas pro Superiorum arbitratu ad tempus retinere valeant, vt in pios vſus iuxta Euangelicum conſilium diſtribuant; in illorum tamen vſu religioſam paupertatem ſeruant, nec vlla rei tanquam propria, & ſine Superioris facultate vti poſſunt.* 2. textus habetur in Conſtitutione quæ incipit *Aſcendente Domino. Data 1584. 8. Calend. Iuny*, vbi ita habetur. *Licet qui ad gradus Profeſſorum, & Coadiutorum formatorum nondum peruenerunt, bonorum ſuorum Ius atque Dominium tum alias ob iuſtas cauſas, tum etiam vt maiorem Societas habeat libertatem illos, ſi opus fuerit, summi-* 24.

mori offenſione dimittendi, ad tempus Generalis Præpoſiti iudicio præſcribendum valeant retinere, vt in pauperes tãdem, ſeu alios pios vſus pro ipſorum deuotione diſtribuant, iuxta Euangelicũ conſilium ac promiſſionem, quam initio Nouitiatus faciunt; interim tamen quantum ad illorum vſum Religioſam paupertatem ſeruant, nec vlla re tanquã propria & ſine Superioris facultate vti poſſunt. Hactenus Pontificiæ Conſtitutiones: in quibus quot ſententiæ ac verba, totidem pene inſunt argumenta, quibus probatur, Scholares Societ. & Titium poſt vota ſimplicia retinere *Dominiũ in particulari, & actiuum* bonorum, quæ non diſtribuit irreuocabiliter in pios vſus.

1. Enim agitur de Dominio bonorum, quæ Scholares iuxta
25. promiſſionẽ factam initio Tyrocinij, debẽt pauperibus erogare: illa aũt promiſſio eſt de diſtribuendis bonis proprijs relictis in ſeculo. Ergo eſt *Dominium particulare, & actiuũ*, & non in Communi, & paſſiuũ; quia Dominium in cõmuni, vt ſępè dixi, eſt Dominium reſpectu bonorũ, quæ poſſidet Collegiũ, cuius Scholares mẽbra ſunt, & certè ad hæc bona diſtribuenda ipſi nõ ſe obligant: neq; eſt *Dominium paſſiuum* tantũ, quia debet deſeruire ad diſtribuenda in pios vſus bona relicta in ſæculo, quæ tamen per Aduerſarios Titius ratione *Dominij paſſiui*, poteſt ſolũ recuperare in caſu, quod dimittatur à Societate. Imo addunt Titiũ illorum bonorũ *Dominium actiuum*, tranſmiſiſſe in Caium, cui etiã dicunt eſſe Ius quæſitũ in eiſdẽ bonis. 2 Dominium, de quo agit Pontifex, eſt illud quod retinetur ad tempus Generalis arbitrio præſcribendũ, qui ſolet iniungere Scholaribus illius abdicationẽ 4. ferè poſt annos ab ingreſſu; Ergo eſt *Dominiũ in particulari*, & *non in cõmuni*; quia quando Scholaris iuſſu Generalis abdicat ſe ſuis bonis adhuc poſt abdicationem, retinet *Dominium in cõmuni*, quia eſt membrũ Collegij, cuius bonorum reſpectu eſt illud *Dominium in cõmuni*. 3. Eſt ſermo de Dominio bonorũ, quod adhuc Scholares retinẽt, vt ſi dimittantur à Societate, dimittantur cum maiori libertate, & minori offenſione, quoniã votis ſoluti, ſtatim recuperant liberũ vſum bonorũ ſuorum, quorũ Dominiũ

non

non amiſerant per vota: at ſi retinēt, vt volunt Aduerſarij, ſolū *Dominiū paſſiuum*, non facilè recuperabūt ſua bona; nec poterūt dimitti ſine magna offenſione; quia in illis bonis, vt ipſi ſentiunt, eſt iam acquiſitum Ius tertio, &, huic iuri ſi quod eſſet (quod ipſi falſiſſimè ſupponunt) benè docent derogari non poſſet. Quod ſi dicant hoc eſſe peculiare in ſimplici voto paupertatis in Societate, vt reſeruet vouenti *Dominium paſſiuum*, ad ſua bona recuperanda, ego argumentabor ad hominem ſic. *Vota Religioſa* (ſunt illorum verba) *debent in omnibus Religionibus eſſe aqualia, & non poteſt vnum eſſe laxius alio.* Ergo cum votum paupertatis in alijs Religionibus priuet omni Dominio, tam actiuo, quā paſſiuo; ita vt Profeſſus nullū Ius retineat, neq; ad bona, quę olim habebat, neq; ad vlla alia; votū etiam Paupertatis Scholarium Societatis, quia non debet eſſe laxius, quam ſit in alijs Religionibus, priuabit etiam *Dominio paſſiuo*. Et ſi rurſus dicant Aduerſarij votum Paupertatis Scholarium in Societate habere ex inſtitutione Eccleſiæ, vt non auferat *Dominium paſſiuum*; ego etiam dicam ex eiuſdem Eccleſiæ Inſtitutione habere, vt non priuet *Dominio particulari, & actiuo*.

LV. Expendo aliqua verba quibus vtitur GREGORIVS PONTIFEX. Prima verba ſunt: *Dominium valeant retinere*, potius debuiſſet dicere; *valeant acquirere*; quia per emiſſionem votorum Scholares incorporantur Collegijs, & ideo *acquirunt Dominium in communi bonorum*, quæ poſſident Collegia, quorum per vota membra euadūt: Deinde, *Retinere*, eſt illud, quod quis habebat, tenere: At Scholares ante vota habebant *Dominium actiuum*, & *particulare*, & non illud in communi. Ergo retinent Dominium particulare, & actiuū. Alia verba ſunt; *bonorum ſuorū*; ſi dicamus Dominium quod retinetur poſt vota eſſe, *Dominium particulare* bonorū, quæ habebātur in ſeculo, rectè dicūtur *bona ſua*; at ſi dicimus eſſe *Dominium* ſolum *in cōmuni*, non poteſt dici *bonorum ſuorū*; quia bona Collegij, reſpectu quorū eſt Dominiū in cōmuni, ſunt bona cōmunia, *nō ſua*. Alia verba ſunt; *interim tamē, quātum ad illorum vſum, religioſam paupertatem ſeruant*. In his verbis 26.

agnoſco

agnoſco quandam *Aduerſatiuam*, quæ conſiſtit in hoc, quod, licet Scholares bonorum ſuorum ius, atque Dominium valeant retinere, tamen quantum ad illorum vſum, religioſam paupertatem ſeruant. ſi per Dominium intelligamus *Dominium* propriè dictum *particulare*, & *actiuum* bonorum, quæ relicta ſunt in ſeculo; conſiſtit rectè illa *Aduerſatiua*; quod ſcilicet non obſtante Dominio *particulari*, & *actiuo* propriorum bonorum, nihilominus quoad vſum eorundem ſeruent paupertatem, ac ſi non eſſent ſua, & propria, & ſemper dependenter à conſenſu Superiorum. At vero ſi per Dominium, quod Scholares retinent, intelligatur *Dominium in communi*, (vt iſti Doctores volunt) quænam, obſecro, *Aduerſatiua* erit in hac oratione? licet Scholares Societatis retineant Dominium in communi bonorum Collegij, tamen quoad vſum illorum religioſam ſeruãt paupertatem? Hoc nõ eſt peculiare Scholarium Societatis; ſed omnium Profeſſorum in alijs Religionibus, quæ poſſident bona in communi; etenim etiam ipſi, quatenus membra religionis ſunt, habent Dominium in communi.

III. ARGVMENTVM EX OBſeruantia Subſecuta.

17. Licet obſcurum eſſet, An Conſtitutiones, & Canones Societatis in locis ſupra adductis permitterent Scholaribus eiuſdem etiam poſt vota nuncupata *Dominium particulare, & actiuum* bonorum quæ in ſeculo reliquerunt (quod tamen obſcurum non eſt) tamen cum ab initijs ipſius naſcentis Societatis, vſque in hanc diem, hoc eſt per ſpatium Annorum 96. in omnibus Collegijs toto Orbe diſperſis, obſeruatum perpetuo ſit, vt Scholares Societatis retinuerint Dominium bonorum ſuorum tam ſecularium, quàm Eccleſiaſticorum, & ſucceſſerint in hæreditatibus, atque ita iudicatum fuerit in pluribus Tribunalibus, hæc inquam obſeruantia perpetua, & conſuetudo ferè cen-

tenaria

naria ſatis ſuperque probaret, à Scholaribus poſt vota retineri *Dominium particulare, & actiuum* bonorum ſuorum; nam huiuſmodi obſeruantia, & conſuetudo eſt optima legum, & Conſtitutionum interpres *ex l. ſi de interpretatione cum ſeq. ff. de leg. Surd. conſ. 36 2. n. 10. Put. deciſ. 12. lib. 3.*

Atque hoc argumento potiſſimum vſa eſt Sacra Rota Romana in allegata deciſione §. *Vltimo pro hac parte: quia obſeruantia obſecuta, & vniverſalis, atque inconcuſſus vſus Societatis facit, vt tam Nouitij, quam illi, qui emiſerunt vota ſimplicia, retineant Ius, & Dominium bonorum ſuorum, non ſolum temporalium; ſed etiam in ſpecie Beneficia, & penſiones Eccleſiaſticas*, reſpectu quorum bonorum Eccleſiaſticorum nullo modo affirmari poteſt, Scholares retinere *Dominium in communi, & paſsiuum*, vt patet ex dictis. Eſt autem diligenter aduertendum, in Sacra Rota Romana fuiſſe legitimè probatam prædictam obſeruantiam, & inconcuſſum vſum varijs exemplis ex omnibus fere Prouincijs, Italiæ, Hiſpaniæ, Luſitaniæ, Germaniæ, Galliæ, Belgij, & Poloniæ; & quod ita etiam Sacra Rota addidit, non poſſe dubitari de prædicta obſeruantiâ, neque de illius viribus, cùm non ſolum non repugnet ſupra relatis Conſtitutionibus Apoſtolicis; verum etiam illis ſit maximè conformis. 28.

Equidem de facto proprio teſtari iuratus poſſum, ac ſanctè teſtor, me poſt elapſum annum ſextum ab ingreſſu, quartum ab emiſſione votorum Romę diſpoſuiſſe de meis bonis de Superiorum conſenſu, eamque diſpoſitionem, quod alicui videretur minus ſolemnis, ratificaſſe Peruſiæ poſt annos quinque, quarum diſpoſitionum vtrobique extant Documenta publica. 29.

Neque omittendum eſt aliud argumentum, quo eadem Sacra Rota vtitur; eſt autem huiuſmodi; quia *Scholares Societatis non ſortiuntur naturam aliorum Regularium, ſed penitus diuerſam, quo ad ſcilicet Dominium bonorum ſuorum particulare, & actiuum retinendum*, & adducit teſtimonia non ſolum ſcriptorum è Societate, quibus tamen, vtpote melius callentibus Societatis Inſtitutum, fides deneganda non eſt, ſed etiam alios externos, & in ſpe- 30.

Digitized by Google

cie Emmanuelem Rodericium in Quæſtionibus Regularibus, Ludouicum Mirandam in manuali Prælatorum, Garſiam de beneficijs in locis, quæ ibi videri poſſunt.

IV. ARGVMENTVM EX RAtione petitum.

31. ARgumentis hactenus explicatis ſatis ſuperque demonſtratum eſſe arbitror, Scholarem quemcumque Societatis, ac proindè etiam Titium ex vi ſimplicis voti paupertatis emiſſi in Societate, non deſtitui bonorum ſuorum *Dominio particulari, & actiuo*, & conſequenter non tranſmiſiſſe illud in Caium, nec firmaſſe teſtamentum factum in ſeculo, neque illud feciſſe irreuocabile: ideoque priore reuocato aliud condere potuiſſe ad fauorem Collegij Colonienſis; hæc enim omnia pendent ab illo principio, quod Dominium particulare, & actiuum per vota emiſſa in Societate non ſit deperditum. Videor iam mihi audire Aduerſarios dicentes, ſe tandem tam luculenter edoctos de Inſtituto Iure, quo vtitur Societas, confirmato à tot Romanis Pontificibus, commendato à Concilio Tridentino, tam perſpicuè declarato à Sãctæ memoriæ GREGORIO XIII. nõ poſſe amplius repugnare, & longè à ſe alienum eſſe, vt aſſerere velint, vel S. P. Ignatium in condendis Conſtitutionibus erraſſe, aut Apoſtolicam ſedem deceptam fuiſſe, aut Oecumenicum concilium neſciſſe, quod laudauit; credere igitur ſe rem habere, vt nos dicimus, & captiuare ſuum intellectum in huius veritatis obſequium; pergratum tamen ſibi fore, ſi aliqua ratione reddatur credibile, quod credunt: & argumenta quibus inducti contrarium hactenus aſſeruerunt, ſoluantur. æqua poſtulant. vtrumque DEO benè iuuante præſtabimus. Ratio ergo eſt hæc. QVOD VOTVM PAVPERTATIS priuet illico vouētem omni iure, & Dominio bonorum temporalium, quæ habebat, & capacitate ad noua bona acquirenda, non eſt de eſſentia, & ſubſtantia voti; neque de iure naturali, vel diuino. Ergo ſolum de Iure Eccleſiaſtico; Ergo, ſicut Eccle-

Eccleſia adiunxit voto paupertatis illam vim priuandi omni iu-
re,& Dominio,ita etiam poterit non adiungere.1ª. Conſequen-
tia patet,quia ſi hanc vim non habet votum ex natura ſua,vel iu-
re naturali,vel diuino; reliquum eſt, vt habeat de iure Eccleſia-
ſtico. 2ª. Cōſequentia etiam eſt clara; quia ſicut Eccleſia quibuſ-
dam votis paupertatis illam vim priuandi omni Dominio,adiun-
xit;ita poteſt non adiungere,&de facto non adiunxit votis Scho-
lariũ Societatis.

Probatur ergo antecedens à priori hoc modo. Votum eſt quæ-
dam lex priuata,quā vouens ſibi ipſi indicit,vt cōſtat ex materia
de voto;atqui nemo poteſt ita legē ſibi indicere,quin eam reuo-
care poſſit, *ex l ſi quis.ff.de legat.3.* ergo nemo poteſt ſua priuata
voluntate per votum auferre à ſe capacitatem Iuris,& Dominij:
explicatur planius: ſi vouens paupertatē,vouēdo aufert à ſe Do-
minium, & capacitatē;eſt quia non vult eſſe capax;at poteſt re-
uocare ac mutare hāc voluntatē.Ergo poteſt recuperare illud Do-
miniũ & capacitatem. Ita argumentatur *Baſilius Pontius Auguſti-
nianus celeberrimus apud Salmanticēſes primariæ Cathedræ mode-
rator Primarius de matrim.l.7.c.13.n.6.* Explicatur adhuc clarius:
quia incapacitatē Dominij nō poteſt quiſquam contrahere ſola
voluntate, ſicut nemo poteſt contrahere inhabilitatem ad bene-
ficia Eccleſiaſtica,vel aliqua officia voluntate ſua propria. Poſ-
ſunt Reſpondere Aduerſarij. licet votum paupertatis abſolutè
acceptum nō priuet vouentem iure & Dominio bonorum tem-
poralium; at votum paupertatis Religioſæ eſt in ſtatu perfecto
Religionis; qualis eſt Societas Iesv, ex declaratione Gregorii
XIII.*in Conſtit. Aſcendente Domino,ſupra citata*, etiā quo ad per-
ſonas Scholaſticorum,qui emiſerunt ſolum vota ſimplicia; imò
etiam quo ad eoſdem Scholaſticos,Religio mendicans, *ex de-
claratione Pij V.in Conſtitutione,quæ incipit; Dum indefeſſæ data
71. 7. Iulij*,habere hanc vim priuandi Dominio,& inducendi
hanc incapacitatem.

Sed contra: quia ſtatus religionis fuit inſtitutus à Chriſto, 33.
& eſt communis ſententia *S.Thomæ 2.2 qu.88.art.4. ad tertium,*

D 2 *VVal-*

VValdenſis Aluari Pelagij, Dominici Soto, Nauarri, Hieron: Platij, quos referunt, & ſequuntur Baſilius Pontius lib. 7. de matrim. cap. e. Suarez de Religione. tom. 3. lib. 3. ca. 2. & hic ſtatus Religioſus quoad ſubſtantiam, & eſſentiam ſuam perpetuatus, fuit in Eccleſia vſque ad noſtra tempora; vt probant ſupra citati Auctores *Baſilius, & Suarez locis allatis.* & *Nauarrus Commento 4. de regularib. n. 7. & 8.* vbi in ſpecie probat Canonicos Regulares eſſe Religioſos eoſdem, quos *S. Auguſt.* inſtituit; imò ipſi *SS. Apoſtoli,* ex ſententia quadam lata à Pio IV. ſuper præcedentia concedenda prędictis Canonicis Regularibus à Monachis S. Benedicti. Atqui veteres illi Religioſi per votum paupertatis non priuabantur iure, & Dominio bonorum ſuorũ, nec capacitate ad eadem acquirenda. Ergo votum paupertatis Religioſæ non habet hanc vitam priuandi Dominio; Minorem huius argumenti fusè probãt *Suares Tomo 3. de Religione. li. 3. c. 7. & Baſilius Pontius lib. 7. de matr. c. 13.* & ſumma Probationum eſt; quia veteres illi Religioſi.

34. Condebant Teſtamenta, habebant Dominium Recularum, quas habebant Cellulæ, & hortuli: inſtituebantur hæredes.

35. Et leges ſeculares, vt videre licet *in lege. Generaliter C. de ſacroſanctis Eccleſiis,* & *in lege, ſi quis presbyter C. de Epiſcopis & Cleric.* multa ſtatuerunt in fauorem diſpoſitionum, & vltimarum voluntatum Religioſorum; vt etiam factum eſt *in Concilio Lugdunenſi primo Anno 570. vbi decretum eſt inter alia, vt quorumcumq; religioſorum voluntas, etiamſi aut neceſſitate, aut ſimplicitate aliquid à legum ſeculariũ ordine videatur diſcrepare;* (hoc eſt carere aliqua ſolennitate) *tamen debeat inconcuſſa manere.* vide *Baſilium loco citato n 4.*

36. Confirmatur idem Antecedens à ſimili hoc modo; de facto votũ ſolenne Caſtitatis Religioſæ nõ priuat Profeſſum, qui cõiugatus eſt iure exercendi copulã matrimonialẽ; Ergo multo magis poteſt dari votũ ſimplex paupertatis, quod nõ priuet Religioſum iure, & Dominio bonorũ ſuorũ temporaliũ. Probatur Antecedẽs; in Profeſſo alicuius Religionis, quæ ſit perfectiſſima Religio; nã ſi quis in ea poſt cõſummatum matrimoniũ, de cõſenſu coniugis pro-

Profeſſionem emittat; non diſſoluitur matrimonium conſummatum, vt certi Iuris eſt; Ergo cum maneat vinculum matrimonij, conſequenter manet Ius in corpus Coniugis; licet vſus talis Iuris ſit illicitus.

37. Sed poſſunt reſpondere Aduerſarij eſſe quidem de Iure Eccleſiaſtico, vt votum paupertatis Religioſæ priuet iure, & Dominio bonorum temporalium: ſed hoc Ius eſſe coæuum inſtitutioni ſtatus Religioſi.

38. Sed contra: quia iam probauimus ex *Suarez & Pontio locis allegatis*, religioſos primorum ſeculorum non fuiſſe deſtitutos iure, & Dominio bonorum ſuorum: Deinde quibus indicijs hoc probant Aduerſarij? quibus coniecturis? qua traditione? quo textu? audiantur potius Doctores communiter Docentes, ab Eccleſia hanc ſolennitatem, vt priuet vouentem iure, & Dominio bonorum ſuorum, non fuiſſe adiunctam voto Religioſæ paupertatis ante tempora IVSTINIANI IMPERATORIS, & GREGORII MAGNI *relati in Capitulo, quia ingreſſi*, & *Capitulo, perlatum. 19. q. 3* quod confirmauit poſtea Gregorius IX. cap. 2. de teſtam. & nouiſſimè Concilium Tridentinum de Regularib. ſeſſ. 24. cap. 2.

Rurſus poſſunt obijcere Aduerſarij, ſolennitatem in voto paupertatis, quatenus priuat omni iure, & Dominio bonorum temporalium, eſſe de Iure diuino; quod putatur ſenſiſſe *S. Thomas, & aliqui Doctores* ante tempora GREGORII XIII. Ergo non poteſt ſeparari à voto paupertatis religioſæ hæc Dominij incapacitas.

39. Sed contra. 1. quia iam docuimus antiquos Religioſos fuiſſe verè, ac propriè Religioſos: & tamen Dominij capaces fuiſſe. Contra 2. quia vt latè probat *Suarez de Religione Tomo 3. lib. 2. cap. 14. & tomo 4. lib. 3. cap. 4. Baſilius Pontius lib. 7. de matrim. cap. 7.* fere omnes Iuris Pontificij interpretes putarunt hanc ſolennitatem in votis eſſe ex Inſtitutione Eccleſiæ, & non Iuris diuini, & habetur *in cap. vnico. de vot. & vot. Redempt. in 6.* & optime declarat, & probat *Caiet. 22. q. 88. Art. 7.* & iam poſt Conſtitutio-

tutio-

tutionē Gregorij XIII. Aſcendente Domino, hæc veritas, quod ſolennitas votorū ſit ex ſola Eccleſiæ Inſtitutione, nō poteſt ſine errore in fide negari; *vide ~~Suarez loco proxime citato, corollar. n. &~~ omnino Baſilium eodem cap. 7. à n. 2. vſque ad finem.*

40. Quod verò antiqui aliqui Doctores cū *S. Thoma* exiſtimauerint ſolennitatē votorum religioſorum eſſe de iure diuino, vel de eſſentia, & ſubſtantia votorū, non eſt mirū; quia ſcribebant eo tēpore, in quo nulla erat in Eccleſia Religio, in qua vota religioſa non eſſent ſolemnia, & in ſpecie votū paupertatis non priuaret iure, & capacitate Dominij: ſicut omnes, qui ſcribunt de matrimonio poſt CONCILIVM TRIDENTINVM, dicunt eſſe de illius eſſentia, & ſubſtantia, vt ſolēnizetur per præſentiam Parochi, & tamen certum eſt ante Concilium, matrimoniū validè poſſe cōtrahi ſine Parochi præſentia: ſicut & nunc etiam poteſt in locis in quibus Conc. Trid. non eſt receptum quoad hoc.

41. Confirmatur tota hæc reſponſio, quia poteſt eſſe aliqua Religio tota, & aliqui religioſi particulares, qui tamen non emittant niſi vota ſimplicia. Patet hoc 1°. quia Scholares Societatis ex definitione GREGORII XIII. votis ſimplicibus emiſſis ſunt verè ac propriè Religioſi. 2°. ex ſentētia *Caietani 2. 2. quæſt. 38. art. 7. poteſt ſtare mutatio ſtatus mancipando hominem ad diuinum cultum, & religioſa opera cum voto ſimplici; vt patet ſi Eccleſia inſtitueret, quod in ſacro ordine, & religione aliqua ſimplex votum fieret.* 3°. hoc definiuit SIXTVS V. qui fuit Minorita *in Congregatione Sancti officij*, decernens ſubſtantiam Religionis regulariter conſiſtere in votis ſolemnibus: at poſſe Summum Pontificem *aliter ſtatuere*, ita refert *Thomas Sanchez ex Ribadeneira lib. 5. in Decalog. cap. 1. num. 23. quid opus eſt multis?* PAVLVS V. erexit Romæ in Religionem Congregationem quandam, quæ dicebatur *Scholarum piarum*, cum votis tantum ſimplicibus, quam poſtea confirmauit GREGORIVS XV. & voluit vt in ea emitterentur vota ſolemnia in poſterum. Cum ergo ex hactenus dictis ſolemnitas votorum religioſorum, & conſequenter quod votum paupertatis priuet iure, & Dominio

bono-

bonorum, ſit duntaxat inuenta ab Eccleſia, poterit ex eiuſdem Eccleſiæ inſtitutione eſſe aliquod votum paupertatis religioſæ, abſque iſta vi priuandi Dominio: & tale eſt votum Scholarium Societatis, antequam fiant Profeſſi, vel Coadiutores formati. Sed aduerſarij poſſunt rurſus obijcere. *C. cum ad Monaſterium, de ſtatu Monachorum.* in quo INNOCENTIVS III. videtur ſentire retentionem Dominij, non poſſe concedi à Summo Pontifice. quare repugnat eſſentiæ, & ſubſtantiæ voti paupertatis religioſæ; nam ſi non repugnaret, vtique à Summo Pontifice poſſet concedi, cum ille ſit ſupra omne Ius Canonicum.

Omiſſis varijs Doctorum Reſponſionibus ex quibus aliqui dicunt, hoc non poſſe Pontificem ſine causâ, ſed cum causâ iuſta poſſe. Reſpondeo cum ſæpè iam laudato *Baſilio Pontio lib. 7. de matrim. cap. 13. num. 10. in illo C.* nomine *Proprietatis* non intelligi Dominium, ſed ſolum vſum rerum independentem ſine ſcientia, & conſenſu Prælati. *Probatur* euidenter 1°. quia ſi INNOCENTIVS III. vellet retentionem Dominij pugnare cum eſſentia, & ſubſtantia ſtatus Religioſi, ſequeretur, Religioſos primorum ſeculorum non fuiſſe veros Religioſos: Contra ea quæ hactenus demonſtrata ſunt. Si autem INNOCENTIVS nomine *Proprietatis*, intelligit vſum independentem à conſenſu Superioris, rectè dixit, nec PONTIFICEM poſſe diſpenſare; quia de eſſentia voti paupertatis eſt, ne quis vtatur vlla re tanquam propriâ, licet ſit ſua, & propria quoad Dominium: Deinde nomine *Proprietatis* non intelligi in eo textu Ius, & Dominium bonorum temporalium, patet ex ipſis verbis, quæ ſunt hæc. *Neque quiſquam Monachorum proprium aliquomodo poſſideat, ſed ſi quis aliquid habeat proprij, totum in continenti reſignet.* Ecce INNOCENTIVS ſupponit, Monachos nō eo ipſo, quod ſunt Monachi, amittere ſuas res, ſed iubet, illos reſignare; Pergit deinde. *Si verò poſt hoc proprietatem aliquam fuerit deprehenſus habere; regulari monitione prauia, de Monaſterio expellatur: nec recipiatur vlterius, niſi pœniteat*

neat ſecundum Monaſticam diſciplinam , quod ſi proprietas apud quenquam inuenta fuerit in morte , ipſa cum eo in ſignum perditionis extra Monaſterium in ſterquilinio ſubterretur: ſecũdum quod B. Gregorius narrat in dialogo ſe feciſſe. Vnde ſi quicquam fuerit alicui ſpecialiter deſignatum, non præſumat illud accipere, ſed Abbati, vel Priori, vel Cellario aſſignetur.

Circa quæ verba quæro 1. cum *Baſilio*, ſi nomine *Proprietatis* intelligitur Dominium, qui poteſt apud Monachum deprehendi, cum ſit quid incorporale? 2. quomodo poteſt quis inueniri cum Dominio in morte? 3. quo pacto poteſt quis cum *Proprietate*, & Dominio ſepeliri? quod ſi per *Proprietatem* intelligamus aliquam rem, quam Monachus detineat, & qua vtatur, & de qua diſponat abſque ſcientia, & conſenſu Prælati (qui omnes actus dicunt vſum liberum, & independentem à ſuo Superiore) omnia, quæ dicit INNOCENTIVS, rectiſſimè explicantur, & hoc eſt illud, quod INNOCENTIVS vult, non poſſe *Proprietatem*, id eſt, vſum liberum, & independentem à Superiore, ſtare cum ſubſtantia & eſſentia ſtatus Religioſi; nec Papam poſſe in hac diſpẽſare. Præterea de illa proprietate agit INNOCENTIVS, quam ſciebat eſſe poſſibilem, & illicitam Religioſis, alioquin ſi putaret eſſe impoſſibilem, perinde feciſſet, ac ſi Princeps ſub pœna capitis ſuis ſubditis volatum prohiberet. Atqui ſi *Proprietas* dicat Dominium, & vſum, & poſſeſſionem, vt iſta nomina ſignificant aliquod Ius; erat impoſſibilis Religioſis illius temporis; quia omnes emittebant vota ſolemnia, per quæ deſtituebantur omni Iure, & Dominio. At ſi per *Proprietatem* intelligamus, vt intelligere debemus, vſum rerum temporalium, & diſpoſitionem de illis, & detentionem ſine ſcientia, & conſenſu Superiorum; iſta omnia ſunt poſſibilia Religioſo, & ideo meritò prohibentur. Ex quibus omnibus colligo, non eſſe ſatis ad inducendum vitium Proprietatis, vti aliqua re propria, cuius Religioſus habeat Dominium, ſed eſſe neceſſarium, vt quis illa vtatur tanquam ſua, & vt propria ſub hac reduplicatione, quomodo à Fundatoribus Religionum, & nominatim vt vidimus à S. P. N. Ignatio prohibetur.

VLTI-

Digitized by Google

VLTIMVM ARGVMENTVM
Ex refutatione omnium obiectionum quæ pro Caio afferuntur.

Animaduerti omnia Argumenta, quibus Aduerſarij ſibi perſuadent demonſtrari, Titium per vota amiſiſſe bonorum ſuorum Dominium, ac proinde confirmaſſe Teſtamentum ad fauorem Caij, illudque reddidiſſe irreuocabile, nec nouum condere potuiſſe, peti tribus ex locis: Ex Iure communi omnibus Religioſis, ex Iure ſpeciali Societatis, ex priuatis quibuſdam factis, & dictis eiuſdem Titij: Proponam igitur has obiectiones eodem ordine, & ſoluam.

1a. Vota ſubſtantialia quibus aliquis fit verè, ac propriè religioſus, priuant vouentem Dominio particulari bonorum ſuorum, vt docet *Platus l.2 c.3. de bon. ſtat. Relig.* & *S. Hieronymus Epiſt. ad Heliodorum, vbi, Chriſti ſeruus,* inquit, *nihil præter Chriſtum habet, & ſi habet, perfectus non eſt*; atqui Titius per vota emiſſa, licet ſimplicia, tamen ſubſtantialia, factus eſt verè ac propriè religioſus; vt definit GREGORIVS XIII. in ſæpè allegata Conſtitutione *Aſcendente Domino.* Ergo Titius amiſit bonorum ſuorum Dominium, & confirmatur; quia vt docet Panormitanus, *in rub. de Teſtam. num.* 6. & *Nauarr. tract. de redit. Eccleſiaſt. quæſt.* 1. §. 59. vota ſubſtantialia reddunt Religioſos inhabiles ad teſtandum, & Teſtamentum antea factum confirmant.

Reſp. Maiorem eſſe falſam, vt patet ex dictis: quia Religioſi
primorum ſeculorum erant verè, & propriè Religioſi: & ni- 43.
hilominus erant capaces Dominij, & teſtandi. Deinde ſubſtan-
tia, & eſſentia voti Religioſæ Caſtitatis ſtat cum matrimonio,
nec eſt de illius eſſentiâ, non eſſe coniugatum; vt rectè Docet
Leſſ. lib. 2. de Iuſtit. cap. 41. dubit. 8. num. 72. & nos ſupra docui-
mus; quia ſi duo Coniugati poſt Matrimonium conſum-
matum communi conſenſu profiteantur in Religione appro-

Digitized by Google

bata; matrimonium non diſſoluitur; & conſequenter retinent Ius, & Dominium mutuum in Corpora, &c. Sed quærere poſſunt Aduerſarij, in quo igitur conſiſtit eſſentia voti Religioſæ paupertatis?

Reſp. *ex eodem Leſſio*, vt quis non poſſit vti vlla re, neq; vllam poſſidere, aut de illa diſponere abſque Superioris arbitrio: ſicut ad eſſentiam voti Caſtitatis pertinet efficere, vt vouens ſine ſacrilegio non poſſit vti, vel frui actu vllo etiam alioqui licito, qualis eſt in Coniugio, qui ſit contra hanc virtutem. *Platus* ergo loquitur de ſtatu Religioſo, in quo emittuntur vota ſolemnia, & de perfectione accidentali; *S. Hieronymus* verò intelligendus eſt, vt velit Chriſti ſeruum nihil habere tanquam proprium, neque vlla re debere vti tanquam propriâ, ſed omnibus dependenter à Superiore, in quo diximus conſiſtere eſſentiam paupertatis Religioſæ: vel vt loquatur de perfectione accidentali, ſi vult perfectum Religioſum carere Dominio. Ad confirmationem Reſp. *Panormit.* & *Nauarr.* loqui de Religioſis iuxta ius commune, hoc eſt de Profeſſis, qui ſunt incapaces Dominij, ac proinde teſtandi.

II[a]. Vnitas ſtatus Religioſi conſiſtit in identitate, & inuariabili ſubſtantia votorum ſolemnium eiuſdem; at omnes Religioſi per vota deſtituuntur Dominio, & illius capacitate; & conſequenter iure teſtandi. Ergo Titius, cum ſit verè ac propriè Religioſus, carebit his omnibus.

44. Reſp. 1°. Putare me, Aduerſarijs excidiſſe illam vocem *ſolemnium*, quia Religio Societatis conuenit eſſentialiter, cum omnibus Religionibus, etiam quo ad omnia ſua mẽbra, hoc eſt, non ſolum Profeſſos, ſed etiam Coadiutores formatos, & Scholares eſt verè & propriè Religio, ex Declaratione GREGORII XIII. & ex ipſorũ Aduerſariorum confeſſione, imo Religio mendicans, vt declarauit PIVS V. *in citata ſupra Conſtitutione*, *Dum indefeſſa*. & tamen vota Coadiutorum formatorum, & Scholaſticorum ſunt vota ſimplicia, & non ſolemnia. Ergo falſum eſt vnitatem religionum conſiſtere in identitate, & inuariabili ſub-

ſubſtantia votorum *ſolemnium*; oportuiſſet non addere *Tò ſolemnium.*

Reſp. 2°. Maiorem propoſitionem veram, ſi intelligatur de vnitate & identitate ſubſtantiali, quam diximus conſiſtere, in eo quod votum paupertatis eſſentiale inducat obligationem non vtendi vlla re tanquam propria, nec diſponendi vllą de re abſq; arbitrio Superiorum. quocirca accidentale eſt voto Paupertatis, vt priuet Dominio bonorum. 45.

Reſp. 3°. Falſam eſſe ſimpliciter illam maiorem, intellectam etiam de Religionibus, in quibus fiunt vota ſolemnia. quia aliæ voto Paupertatis tenentur nihil habere, neque in particulari, neque in communi; aliæ poſſident bona in communi, vt Monaſticæ, & aliquæ etiam Mendicantes: & in ſpecie Religio S. Dominici primis temporibus nihil poſſidebat in communi; nunc poſſidet. quis autem dicet non eſſe eandem Religionem ſubſtantialiter? inter eas, quę nihil poſſident in communi, eſt etiã magna varietas; nam *Minores de obſeruantia, & Capucini* non poſſunt inſtitui hæredes, & profitentur ſe nullius rei habere Dominium, non ſolum Eccleſiarum, & Monaſteriorum; ſed ne veſtium quidem, aut ciborum, quibus vtuntur *ex Clem. Exiui de verb. ſignif. Societas IESV* Profeſſa, eſt capax hæreditatum ex Conſtitutione Ivlii III. *quæ incipit, Expoſcit debitum, &c. Data.* 1550. 12. *Kal. Auguſti.* ad effectũ tamen bona ſtabilia vendẽdi, & præterea habet Dominium Eccleſiarum, & domorum, & mobilium, quę poſſidet. Eccleſia Minorum de obſeruantia, eſt capax legati annui ad cultum diuinum; Societatis Profeſſę nec Eccleſia, nec Sacriſtia eſt capax: *vide Sanchez in Decalog. l. 7. cap. 27.* 46.

IIIa. Priuatio vſus bonorum propriorum cum radicali Dominio eorundem ſtat cum ſtatu diuitiarum, qui directè contrariatur Paupertati. Ergo non poteſt verus Religioſus, qualis eſt Titius, dici pauper, ſi retineat Dominium particulare ſuorum bonorum, quantumuis ſit priuatus libero eorundem vſu. Antecedens eſt clarum in filijs familias, & paruulis exiſtentibus ſub cura Tutoris, qui ſunt vere

diuites, & tamen carent vſu libero ſuorum bonorum.

47. Reſp. Diſtinguendo. Priuatio vſus bonorum ſolum ad tempus cum radicali Dominio ſtat cum ſtatu diuitiarum, concedo; talis eſt filiorum familias, & paruulorum. Priuatio vſus bonorum perpetua ex parte illorum qui habent radicale Dominium eorundem, ſtat cum ſtatu diuitiarum, nego; talis eſt priuatio vſus Titij, qui ex parte ſua nunquam poterit liberè vti rebus ſuis. Adde quod idem Titius tenetur ad nutum Superiorum exuere ſe omni momento, etiam Dominio radicali ſuorum bonorum; quare non eſt, nec dici poteſt diues. Et ratio à priori eſt, quia diuitiæ, non tam expetendæ ſunt propter Dominium, quam propter vſum, & ideo qui habet illarum vſum omninò dependentē à voluntate alterius, & Dominium tam mobile, vt ſe illo teneatur abdicare alterius arbitrio, valdè pauper dicendus eſt. Sicut ſi aliquis Princeps eſſet exturbatus omnibus ſuis bonis, quorum habebat Dominium vtile, & illi relicta eſſent ſolum aliqua bona conceſſa in Emphyteuſin perpetuam, is profectò omnium iudicio eſſet valdè pauper; non obſtante, quod habeat Dominium tantum directum multorum bonorum.

IVª. Vſus bonorum temporalium non opponitur paupertati Religioſæ; vt patet in Epiſcopis aſſumptis à ſtatu Religioſo, qui habent vſum, & adminiſtrationem bonorum temporalium; & tamen ſunt verè pauperes; quia ſcilicet carent omni iure, ac Dominio. Ergo Titius licet careat vſu, & adminiſtratione bonorum ſuorum, non erit pauper; cum retineat illorum Dominium: quia priuatio vſus, vel poſitio non facit ad Paupertatem.

48. Reſp. Vſus bonorum temporalium independens à voluntate alterius non opponitur paupertati, nego. Vſus perpetuo dependens ab alieno arbitrio, non opponitur, concedo. Epiſcopus ergo non tam dici poteſt pauper, quia caret Dominio; quam quia habet vſum, & adminiſtrationem dependenter à Papa. Titius igitur licet non poſſit dici pauper ratione Dominij, quod retinet; tamen quia habet vſum perpetuo

depen-

dependentem in omnibus à Superioribus, eſt verè, & propriè pauper; cum docuerimus in hoc conſiſtere eſſentiam voti paupertatis, vt quis nulla re vtatur tanquam propria.

Vnde retorqueo argumentum. Carentia Dominij ſtat cum vitio proprietatis, vt patet in Profeſſis vtentibus tanquam proprijs rebus Monaſterij. Ergo carentia vel poſitio Dominij non facit ad vitium Proprietatis. Ergo Titius licet retineat radicale Dominium, non debet dici Proprietarius, & poteſt eſſe, & eſt verè pauper. 49.

Vª: Si Titius poſt vota emiſſa retinet *Dominium particulare* ſuorum bonorum, cum eorundem vſu ſit perpetuo priuatus; hoc Dominium erit inutile, & imaginarium, & potius appellandum non Dominium; cum vſus iam abdicatus nunquam poſſit cum Dominio conſolidari, quod in iure abſurdum eſt.

Reſp. Titium non eſſe ſimpliciter priuatum vſu ſuorum bonorum, ſed ſolum vſu independenti à voluntate Superiorum; quare annuentibus Superioribus poteſt vti rebus ſuis, & de illis diſponere tanquam verus Dominus. Adde, quod poteſt dari caſus, in quo iſte vſus cum Dominio conſolidetur; ſi nempe Titius (quod Deus auertat) à Societate dimittatur. 50.

VIª. Titius per vota confirmauit Teſtamentum in ſeculo factum, quo ad vſum bonorum ſuorum; illo enim priuatus eſt perpetuo. Ergo quo ad vſum mortuus eſt ciuiliter, & deceſſit quo ad illum teſtatus. ex altera parte retinet Dominium, & quo ad Dominium non eſt mortuus ciuiliter. Ergo ratione Dominij deceſſit inteſtatus; decedere autem ex parte teſtatum, & ex parte inteſtatum, abhorret ab omnibus Iuribus.

Reſp. Titium per vota non eſſe mortuum Ciuiliter quo ad vſum bonorum ſuorum ſimpliciter; ſed ſolum quo ad vſum independentem à voluntate ſuorum Superiorum, itaque retinet Dominiũ, & vſum, & quicquid eſt iuris bonorum ſuorum, ſed impeditum, ne exeat in actum ſecundum. 51.

VIIª. Qui in Religione approbata ſubſtantialia vota emiſit,

 eſt

eſt Ciuiliter mortuus,& conſequenter perdit Dominium bonorum ſuorum: & hæres inſtitutus poſt hanc ciuilem mortem adit hæreditatem ingreſſi; vt iura omnia clamant. Ergo cum Titius emiſerit vota ſubſtantialia Religionis, Ciuiliter mortuus eſt, & perdidit Dominium ſuorum bonorum: & Caius iure adijt ipſius hæreditatem, nec eſt amplius locus reuocationi teſtamenti.

52. Reſp. Religioſos per vota mori mundo debere quoad affectum,& vt dicit S. PAVLVS, *vti hoc mundo tanquam non vterentur, & poſſidere bona temporalia tanquam non poſſidentes*, & mori etiam quoad aliquos effectus, non tamen eſſe neceſſarium, vt moriantur quoad omnes. & ſi *mortuum* eſſe ciuiliter ſignificat perdidiſſe bonorum ſuorum Dominium; iam diximus hoc nō eſſe effectum cuiuſcunq; voti paupertatis, ſed ſolum alicuius. Accedit quod Titius licet retineat bonorum ſuorum Dominium, cū illo ſe abdicare teneatur ad nutum Superioris, neq; de illis vllo pacto diſponere poſſit ſine eorundē conſenſu; eſt quodāmodo in mortis articulo,& quoad vſum inſtar mortui. Atque hæ obiectiones deſumptæ ſunt ab Aduerſarijs ex Iure communi; Sequuntur depromptæ ex Iure ſpeciali *Societatis.*

VIII[a]. Scholaribus poſt vota omnibus eadem eſt viuendi ratio,& obediendi; debent enim omnes in omnibus obedire, & *in communi viuere, ex bull. Gregor.* Ergo Titius poſt vota non habet Dominium in particulari, ſed in communi ſolum.

53. Reſp. *Viuere in communi* opponi ei, quod eſt viuere in particulari,& habere aliquam ſingularitatem, in victu, veſtitu, &c. quare argumentum non videtur ad rem, vt probet Titium carere *Dominio particulari*; retinet enim illud, vt iam fusè probauimus, ſed impeditum, & quamuis totum Collegium viueret ex bonis Titij, ipſe tamen Titius tanquam vnus de cæteris viueret de illis, nō tanquam proprijs, ſed prout applicata eſſent communibus vſibus Collegij.

IX[a]. Scholares Societatis ex motu proprio GREGORII XIII. *Aſcendente Domino*, quantum ad bonorum vſum, religioſam paupertatem ſeruant, nec vlla re tanquam propria, & ſine facultate

Supe-

Superioris vti poſſunt, at ſi Titius retinet bonorum ſuorum Dominium, & proprietatem; quis vetat illum vti ſuis rebus tanquam proprijs?

Reſp. Eſſe manifeſtam fallaciam, argumentari à ſenſu ſpecificatiuo ad reduplicatiuum, vt iſti faciunt, dum dicunt, *Titius habet Dominium bonorum ſuorum, & proprietatem. Ergo poteſt illis vti tanquam proprijs*; negatur, quia vti tanquam proprijs, eſt vti independenter à Superioribus, & eſt contra Paupertatē, vt ſæpè dixi; vti autem rebus proprijs, ac ſi eſſent alienæ, hoc eſt, dependenter ab alio, non eſt contra Paupertatem, ſicut contra vti rebus alienis, vel communibus non excuſat à vitio Proprietatis, ſi quis illis vtatur tanquam proprijs. 54.

Xª. In Societate votum ſimplex Caſtitatis reddit inhabilem ad matrimonium, & habet effectum voti ſolemnis. Ergo votum ſimplex paupertatis reddit incapacem ad Dominium.

Reſp. Negando conſequentiam. Quia, quod votum ſimplex Caſtitatis reddat inhabilem ad matrimonium, eſt ex ſola inſtitutione Eccleſiæ à tempore GREGORII XIII. *in Bulla Aſcendente Domino &c.* Eccleſiæ autem non placuit adiungere voto ſimplici paupertatis Scholarium incapacitatem Dominij ob iuſtas cauſas ſupra memoratas. 55.

Sed contra vrgent: Quia in Religione propriè dicta non debet vnum votum eſſe laxius alio; Ergo ſi votum Caſtitatis Scholarium inhabilitat ad matrimonium, votum Paupertatis inhabilitabit ad Dominium.

Reſp. Me non ſatis videre quomodo poſſit fieri comparatio inter diuerſa perinde faciunt Aduerſarij, ac ſi dicerent. Dialecticus non debet eſſe doctior Mathematico; quod ſi iſti ſignificare velint quo ad ſubſtantialia, iſta duo vota debere eſſe æqualia; poteſt concedi; quia votum Caſtitatis facit illicitas quaſcunque carnis voluptates, etiam alioqui licitas & votum paupertatis facit illicitum quemcunque vſum independentem ab alio; quoad accidentalia autem non eſt neceſſe, vt ſint æqualia. 56.

XIª.

XI^a. Vota publica Coadiutorum formatorum priuant vouentes omni Dominio, tam in particulari, quam in communi, & tamen ipſa ſunt etiam vota ſimplicia in Societate. Ergo votum paupertatis ſimplex Titij priuabit ſaltem Dominio in particulari.

57. Reſp. Tranſeat antecedens, nego conſequentiam; quia quod vota publica Coadiutorum priuent Dominio in Particulari, eſt ex conſtitutione Eccleſiæ, ex qua hoc non habet votum Paupertatis Scholarium, imò habet poſitiuè contrarium; cum illis concedat, retinere poſſe Dominium bonorum ſuorum, vt ſupra vidimus.

XII^a. Votum ſolemne paupertatis in alijs religionibus reddit incapaces Dominij particularis Profeſſos; ſed Titius emiſit votum paupertatis ſolemne ex parte ſua, licet non ex parte Religionis; quia poteſt dimitti, & liberari à voto. Ergo non eſt capax Dominij.

58. Reſp. Mirari me acumen Dialecticum arguentium à ſimpliciter ad ſecundum Quid. *votum paupertatis ſimpliciter, & abſolutè ſolemne, reddit incapacem Dominij. Ergo etiam votum paupertatis ſolemne ſecundum quid*; quod vota ſolemnia ſimpliciter inducant incapacitatem Dominij, eſt ex inſtitutione Eccleſiæ, cui nō placuit annectere hanc vim voto ſimplici Scholarium Societatis, vt dixi.

XIII^a. Titius tanquam verus Religioſus Societ. in qua viget in ſummo virtus obedientiæ, poſt vota ſubſtantialia amiſit liberam, & independentem voluntatem, quæ ad factionem Teſtamenti requiritur, quod dicitur eſſe actus pendens à voluntate vnius. Ergo Titius poſt vota non poteſt nouum condere Teſtamentum.

59. Reſp 1. Titium per votum obedientiæ non amiſiſſe Phyſicè liberum arbitrium, & volūtatem; ſed ſolum moraliter in hoc ſenſu, quod multas actiones externas non poteſt licitè exercere independēter à Superiore, nec poteſt ſe efficaciter obligare ciuiliter, imò nec per votum, & ſimilia, cum poſſit Superior retractare,

& irri-

& irritare, vt benè explicat *Suarez tom.3. de Religione li.2.cap.10.* atque adeò habito conſenſu Superioris liberè Titius, & licitè exercet ſuas actiones, & ſi condit Teſtamentum, ille ſolus eſt qui condit, & non Superior.

Reſp. 2°. Dato, & non conceſſo quod Titius per votum obedientiæ non poſſit Teſtari; at per Aduerſarios quãtum eſt ex vi voti obedientię, poſſet alias diſpoſitiones facere de ſuis bonis: Ergo non infertur hinc quod careat Dominio Particulari, ſed potius quod illud retineat. reſtant obiectiones petitæ ex facto, & dictis Titij. 60.

XIV^a. Ergo eò tendit, vt oſtendat cum Titius ante ingreſſum in Societatem condiderit Teſtamentum ad fauorem Caij, hoc Teſtamentum non inualidari à Cõſtitutionibus Societ. imo iuxta eaſdem factum eſſe irreuocabile. Primam partem huius Aſſertionis probant Aduerſarij, quia Candidati Societ. debent, vt dicitur *in Examine cap.4. §.1. omnia bona temporalia, quæ habuerint, diſtribuere, & renunciare.* cum ergo Titius emittens vota depoſuerit omnem animum, & cogitationem retinendi Dominij, atque ita præcepto citatæ Conſtitut. paruerit, manifeſtè ſequitur teſtamentum factum in ſeculo à Conſtitutionibus non inualidari.

Secundam partem probant; quia ingreſſuri Societatem, vt dicitur *in Conſtitut. p.3. cap.1. lit. G.* de bonis ſuis temporalibus pro ſuo arbitrio ſtatuere poſſunt, & conſequenter etiam mediante Teſtamento. *& ex cap.4. § 1. examinis*, iſtiuſmodi diſpoſitionem ſemel factam in fauorem cuiuſcunque, deinceps reuocare non debent. Ergo Conſtitutiones Societatis Teſtamentum factum ante ingreſſum non ſolum non reuocant, ſed confirmant. Antecedens patet ex locis proximè citatis. Conſequentia probatur, quia qualitas adiuncta verbo, debet intelligi ſecundum tempus verbi *l. in delictis. §. extraneis, D. de noxal. act.* atqui in allegatis locis qualitas eſt *Non reuocare*, verbum autem *Diſponere.* Ergo iſta qualitas debet intelligi ſecundum tempus verbi, quod eſt ante ingreſſum. Ergo ſecundum Conſtitutiones Societatis,

F Titius

Titius teſtamentum ante ingreſſum factum reuocare non poteſt. Nec valet reſpondere, teſtamentum ſua natura quouis tempore eſſe reuocabile, quia hic habemus Conſtitutionem prohibentem reuocare diſpoſitionem quauis cauſa factam.

61. Ad primam parte obiectionis, concedo conſequens; nam ſine dubio Conſtitutiones Societatis nō inualidant diſpoſitiones factas in ſeculo etiā ſua natura retractabiles, nec eſt, quod Aduerſarij ſibi fingant, hoc veniſſe in mentem alicui è Societate, vt illū propterea delirū appellarent; quo enim iure id Societas faceret cum homine ſibi non ſubdito? ſed nego conſequentiā, quia licet verum ſit Candidatum Societ. debere omnia bona temporalia quæ habuerit diſtribuere, & renunciare; tamen falſum eſt Titiū vi voti ſui abiecifſe à ſe Dominium bonorum ſuorum, atque ita

62. paruiſſe præcepto Conſtitutionum; quia Conſtitutiones nō ſunt contentæ quacunq; diſtributione, & renunciatione: ſed requirūt aliquid aliud, quod callidè Aduerſarij ſubticuerūt, cognoſcatur ex ipſo textu, qui ſic habet, *in Examine c. 4. §. 1. Quicunq; Societatem ingredi volent, antequam in Domo aliqua, vel Collegio eius viuere ſub obedientia incipiāt, debent omnia bona temporalia, quæ habuerunt diſtribuere, & renunciare, ac diſponere de ijs quæ ipſis obuenire poſſent; eaque diſtributio primum in res debitas, & obligatorias, ſi quæ fuerint, ſi vero tales nulla fuerint, in pia, & ſancta opera fiet, iuxta illud, diſperſit, dedit pauperibus, & illud Chriſti, ſi vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus. & paulò poſt §. immediate ſequenti*, volens ſtatuere Conſtitutio quid fieri debeat, ſi ſtatim ſupradicta diſpenſatio in pauperes non fuerit facta, decernit, vt *Nouitius promittat ſe promptè relicturum omnia, quandocunque Superior iniunxerit poſt vnum annum ab ingreſſu, & Superiore iubente reipſa, inquit, Conſtitutio relinquere, ac pauperibus diſpenſare debet, vt Conſilium Euangelicum, quod non dicit da conſanguineis, ſed pauperibus*, perfectius ſequatur. Anne vobis videtur Titius paruiſſe præcepto Conſtitutionum, dum Teſtamentū condidit ad fauorē Caij ſui Fratris Germani? Apage ſis cū iſta argumentatione. Et potius ex adductis textibus Cō-

ſtitu-

ſtitutionum, Collige; ſi Titius velit parere, vt debet, ijſdem, & implere Promiſſionem, quam initio Nouitiatus fecit, teneri, quãdocunque Superiores iuſſerint, reuocare quodcunque Teſtamentum in fauorem cuiuſcunque factum; quia eſt ſua natura reuocabile, & debere ex vi ſuę promiſſionis non ſolum diſpenſare in pauperes ſua bona temporalia, ſed ita diſpenſare, vt *à ſe omnem fiduciam ſubmoueat eadẽ vllo tempore recuperandi*. ſunt verba Conſtitutionis in examine *c.4.* §. *1. in fine*, quod non fit per Teſtamẽtum ſua natura ſemper reuocabile; ſi qui ergo è Societate dixerunt, quod non credo, à Conſtitutionibus inualidari Teſtamentum antea factum, non voluerunt aliud, quam quod diximus; Conſtitutiones obligare ad diſponendum irreuocabiliter, quandocunque Superiori videbitur ad fauorem pauperum.

Ad ſecundam partem obiectionis, qua probant per Conſtitutiones Titium non poſſe reuocare Teſtamentum, Reſp. falſum eſſe, per illum textum *examinis cap.* 4. §. 1. non debere reuocari diſpoſitionem ſemel factam ad fauorem cuiuſcunque, etiam per Teſtamentum; quia, vt modo oſtendi, Conſtitutiones volunt diſpoſitionem fieri in ſancta, & pia opera, & in fauorem pauperum iuxta Euangelium; vnde potius Teſtamentum ex Conſtitutionibus reuocari debet, vt probaui. Deinde in illo §. 1. *cap.* 4. nullatenus reperitur illud verbum *Non reuocare*, vnde ruit tota argumentatio *de qualitate adiuncta verbo intelligenda ſecundum tempus verbi*; habetur quidem in eodem §. quod Candidati Societatis debent ſua bona diſpenſare à ſe omnem fiduciam ſubmouendo, eadem vllo tempore recuperandi; ſed ibidem ſimul docetur, quomodo ſubmoueatur hæc fiducia; nempè diſpenſando in pia, & ſancta opera, & dando pauperibus iuxta Euangelium, quod non dicit da conſanguineis, ſed pauperibus, & hæc diſtributio eſt omninò irreuocabilis, qualis non eſt Teſtamentaria facta à Titio ad fauorem Fratris Germani.

XVa. Titius vota ſubſtantialia religionis emiſit; ſed per talia vota, *Bartol. Couarr. Menoch.* & alij docent confirmari Teſtamentum factum ante ingreſſum, non diſtinguendo

 inter

Titius teſtamentum ante ingreſſum factum reuocare non poteſt. Nec valet reſpondere, teſtamentum ſua natura quouis tempore eſſe reuocabile, quia hic habemus Conſtitutionem prohibentem reuocare diſpoſitionem quauis cauſa factam.

61. Ad primam partē obiectionis, concedo conſequens; nam ſine dubio Conſtitutiones Societatis nō inualidant diſpoſitiones factas in ſeculo etiā ſua natura retractabiles, nec eſt, quod Aduerſarij ſibi fingant, hoc veniſſe in mentem alicui è Societate, vt illū propterea deſirū appellarent; quo enim iure id Societas faceret cum homine ſibi non ſubdito? ſed nego conſequentiā, quia licet verum ſit Candidatum Societ. debere omnia bona temporalia quæ habuerit diſtribuere, & renunciare; tamen falſum eſt Titiū vi voti ſui abiecisse à ſe Dominium bonorum ſuorum, atque ita

62. paruiſſe præcepto Conſtitutionum; quia Conſtitutiones nō ſunt contentæ quacunq; diſtributione, & renunciatione: ſed requirūt aliquid aliud, quod callidè Aduerſarij ſubticuerūt, cognoſcatur ex ipſo textu, qui ſic habet, *in Examine c. 4. §. 1. Quicunq; Societatem ingredi volent, antequam in Domo aliqua, vel Collegio eius viuere ſub obedientia incipiāt, debent omnia bona temporalia, quæ habuerunt diſtribuere, & renunciare, ac diſponere de ijs quæ ipſis obuenire poſſent; eaque diſtributio primum in res debitas, & obligatorias, ſi quæ fuerint, ſi vero tales nullæ fuerint, in pia, & ſancta opera fiet, iuxta illud, diſperſit, dedit pauperibus, & illud Chriſti, ſi vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & paulò poſt §. immediate ſequenti*, volens ſtatuere Conſtitutio quid fieri debeat, ſi ſtatim ſupradicta diſpenſatio in pauperes non fuerit facta, decernit, vt *Nouitius promittat ſe promptè relicturum omnia, quandocunque Superior iniunxerit poſt vnum annum ab ingreſſu, & Superiore iubente reipſa, inquit, Conſtitutio relinquere, ac pauperibus diſpenſare debet, vt Conſilium Euangelicum, quod non dicit da conſanguineis, ſed pauperibus*, perfectius ſequatur. Anne vobis videtur Titius paruiſſe præcepto Conſtitutionum, dum Teſtamentū condidit ad fauorē Caij ſui Fratris Germani? Apageſis cū iſta argumentatione. Et potius ex adductis textibus Cō-

ſtitu-

ſtitutionum, Collige; ſi Titius velit parere, vt debet, iiſdem, & implere Promiſſionem, quam initio Nouitiatus fecit, teneri, quãdocunque Superiores iuſſerint, reuocare quodcunque Teſtamentum in fauorem cuiuſcunque factum; quia eſt ſua natura reuocabile, & debere ex vi ſuę promiſſionis non ſolum diſpenſare in pauperes ſua bona temporalia, ſed ita diſpenſare, vt *à ſe omnem fiduciam ſubmoueat eadẽ vllo tempore recuperandi*. ſunt verba Conſtitutionis in examine *c.4.* §.1. *in fine*, quod non fit per Teſtamẽtum ſua natura ſemper reuocabile; ſi qui ergo è Societate dixerunt, quod non credo, à Conſtitutionibus inualidari Teſtamentum antea factum, non voluerunt aliud, quam quod diximus; Conſtitutiones obligare ad diſponendum irreuocabiliter, quandocunque Superiori videbitur ad fauorem pauperum.

Ad ſecundam partem obiectionis, qua probant per Conſtitutiones Titium non poſſe reuocare Teſtamentum, Reſp. falſum eſſe, per illum textum *examinis cap.*4. §. 1. non debere reuocari diſpoſitionem ſemel factam ad fauorem cuiuſcunque, etiam per Teſtamentum; quia, vt modo oſtendi, Conſtitutiones volunt diſpoſitionem fieri in ſancta, & pia opera, & in fauorem pauperum iuxta Euangelium; vnde potius Teſtamentum ex Conſtitutionibus reuocari debet, vt probaui. Deinde in illo §. 1. *cap.* 4. nullatenus reperitur illud verbum *Non reuocare*, vnde ruit tota argumentatio *de qualitate adiuncta verbo intelligenda ſecundum tempus verbi*; habetur quidem in eodem §. quod Candidati Societatis debent ſua bona diſpenſare à ſe omnem fiduciam ſubmouendo, eadem vllo tempore recuperandi; ſed ibidem ſimul docetur, quomodo ſubmoueatur hæc fiducia; nempè diſpenſando in pia, & ſancta opera, & dando pauperibus iuxta Euangelium, quod non dicit da conſanguineis, ſed pauperibus, & hæc diſtributio eſt omninò irreuocabilis, qualis non eſt Teſtamentaria facta à Titio ad fauorem Fratris Germani.

X V^a. Titius vota ſubſtantialia religionis emiſit; ſed per talia vota, *Bartol. Couarr. Menoch.* & alij docent confirmari Teſtamentum factum ante ingreſſum, non diſtinguendo

 inter

inter vota ſolemnia, & ſimplicia. Ergo Titius per vota confirmauit Teſtamentum ſuum.

63 Reſp. Hos Doctores locutos fuiſſe ſecundum Ius commune, iuxta quod ſolemnia vota habent illum effectum, & *Bartolo* quidem ne venire potuit in mentem diſtinctio voti Religioſi ſolemnis, & ſimplicis: *Couarruuiæ* verò, & *Menochio* ſatis erat hunc effectum habere vota ſolemnia, ſi, dum illa ſcriberent, cogitabant de *Societatis* inſtituto; at ſi voluerunt etiam vota ſimplicia Scholarium confirmare Teſtamentum, decepti ſunt, vt ſupra demonſtraui.

Vltima obiectio. Titius emittendo votum paupertatis etiam merè ſimplex purè, & ſimpliciter ſine proteſtatione reſeruandi Dominij, teſtamentum ante ingreſſum factum confirmauit poſſidente bona ipſius hærede Caio. Ergo vota ſimplicia Titij non ſolum infringunt, verum etiam confirmant Teſtamentariam diſpoſitionem factam. Conſequentia patet; probatur Antecedens. quia quando votum ſimplex Paupertatis emittitur cum intentione abdicandi Dominium, aliquanto tempore, poſt conditum Teſtamentum, cuius gratia bona ab hærede detinētur; tunc illa intentio literis, vel alio modo ſignificata operatur traditionem, & abdicationem rerum temporalium, & ſimul facit, vt hæres licitè ſibi mutet titulum poſſeſſionis, atque adeò, vt qui ante detinebat nomine Teſtatoris, familiaritatis cauſa; ſuo nomine habere, & animo Domini poſſidere incipiat, ac proinde in illis bonis iam ſit hæredi ius quæſitum quod illi auferri non poteſt, neque de plenitudine poteſtatis; atqui Titius emittendo votum paupertatis, emiſit illud purè & ſimpliciter ſine proteſtatione reſeruandi Dominij, ac cum intentione abdicandi illud à ſe, aliquanto tempore poſt conditum Teſtamentum, quæ intentio probatur ex Epiſt. ipſius Titij in qua primo ſcribit, *ſe non curare vel obolum, neque cupere ſua vel ſemel aſpicere, quia paupertatem vouit*. Secundo, quia precarijs verbis vtitur apud Caium hæredem, *vt aliquid amplius præter legatum relictum, Societati largiretur*. ex quibus verbis apparet, Titium exiſtimaſſe, ſe iam non habere

bere Dominium, ac ius reſpectu ſuorum bonorum, alioqui cur rogaſſet, ſi poterat ſuo iure agere? Tertio in eadem Epiſtola oſtendit Titius *ſe pœnitere Teſtamenti facti*, quaſi illud retractare ei non liceret. Ergo Titius per votum emiſſum ſine proteſtatione reſeruandi Dominij, & cum intentione illud à ſe abdicandi, fecit ſuum teſtamentum irreuocabile.

Reſp. 1°. Non fuiſſe opus Titio vlla proteſtatione reſeruandi Dominij quia certi iuris erat omne Teſtamentum eſſe ſua naturâ reuocabile, & Scholares Societatis per vota ſimplicia non ſolum non amittere Dominium; ſed potius, illud retinere ex Conſtitutionibus, & declaratione Sedis Apoſtolicæ, & perpetuâ obſeruantiâ ipſius Societatis; imo manifeſtum erat, & eſt, nullum votum ſimplex paupertatis habere vim priuandi Dominio, niſi ex Eccleſiæ inſtitutione, vt ſupra demonſtraui. Et Eccleſia non ſolum non adiunxit hanc efficaciam voto ſimplici Scholarium, ſicuti adiunxit voto ſimplici Coadiutorum formatorum, ſed diſertè declarauit, illi non ineſſe. 64.

Reſp. 2°. Dato, & non conceſſo fuiſſe opus proteſtatione, illam non defuiſſe in emiſſione votorum Titio; nam in ſolemni formula votorum ita habetur. *Voueo Diuinæ maieſtati tuæ, Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam perpetuam in Societate IESV. omnia intelligendo iuxta ipſius Societatis Conſtitutiones*, in quibus habetur, vt probaui tot locis adductis, Scholares habere Dominium bonorum ſuorum abdicandum à ſe, quandocunque Superiores iuſſerint; ex quibus etiam infertur falſum eſſe, Titium habuiſſe intentionem ex vi voti abdicare Dominium, cum expreſſe habuerit actualem intentionem vouendi iuxta Conſtitutiones, quæ ſtatuunt à Scholaribus retineri *Dominium particulare, & actiuum*, ad effectum, vt ſi opus ſit, Societas magis liberè illos dimittat, & ipſi cum minori offenſione diſcedant, habituri omnia ſua bona, quorum nunquam Dominium amiſerunt; hæc autem formalis intentio vouendi iuxta Conſtitutiones non cōpatitur vllam intentionē abdicandi Dominium. Accedit, quod 65.

ſicet Titius habuiſſet intentionem abdicandi à ſe Dominium, vi voti Paupertatis, quod emittebat; tamen hic actus fuiſſet inefficax, quia nemo poteſt ſua propria voluntate abdicare à ſe Dominiũ per actum vouendi ſine adminiculo legis, vt ſupra probatum eſt. lex autem nuſquam voto ſimplici paupertatis Scholarium Societatis adiunxit hanc vim, imò detraxit.

Probationes autem, quæ ducuntur ex epiſtola à Titio ſcripta leuiſſimæ potius coniecturæ ſunt, & valdè coactæ, & nullarum prorſus virium.

66 Primò enim quod ſcribat Titius, *ſe non curare vel obolum, nec cupere ſua, vel ſemel aſpicere, quia vouit Paupertatem*, demonſtrat his verbis, ſuũ affectum penitus abſtractum à cura rerũ temporaliũ, qualis decet Religioſum Societatis, qui licet retineat radicale Dominium bonorum; nullum tamen retinet vſum, niſi dependenter à Superioribus ex illorum hominum numero, *qui vtuntur hoc mundo*, tanquam non vtantur; & habent, tanquam non poſſidentes.

67 Secundò, Quod Titius verbis precarijs roget Caiũ, *vt aliquanto plus, quam legatum fuerat, largiretur Collegio Colonienſi*. Primò Reſp. me hæc verba precaria non inuenire in epiſt. Titij; ſed eſto vſus ſit precarijs verbis, in eo laudanda eſt Titij modeſtia; qui cùm poſſet ſuo iure agere, & repetere omnia ſua bona; malebat tamen firmum remanere Teſtamentum, *& ſolum aliquanto plus, quam fuerat legatum, habere pro Colonienſi Collegio*. Etenim licet Nouitij in ingreſſu promittant diſpenſare bona ſua in pia, & ſancta opera, & pauperibus; tamen, vt dicitur *in Exam. cap. 4. §. 3. & part. 3. cap. 1. lit. G.* iuſtas ob cauſas probandas à duobus vel tribus viris prudentibus, ſatis fit illi promiſſioni dando etiam Conſanguineis; & ideò Titius à Fratre poſtulabat, *aliquanto plus legato facto*, cum intentione, reliquum ſuum Patrimonium relinquendi Fratri; quod cum Caius inductus quorundam ſuaſionibus denegarit; commeritus eſt ob hanc ingratitudinem, vt Titius teſtamentum reuocauerit ſuo iure vſus.

68 Eſto & illud, putauerit Titius priuato errore ſe nõ poſſe teſta-

men-

mentum ſuum renocare, & inhabilem ad iterum diſponendū de
bonis ſuis; nullatenus ſequitur teſtamentum eſſe irreuocabile fa-
ctum, & Titium inhabilem, ſicuti ſi Acolytus, putaret ſe eſſe irre-
gularem, eò quòd non ſolenniter in ſummo ſacro cantaſſet Epi-
ſtolam, non propterea eſſet irregularis.

Tertiò quod Titius ſcribat ſe pœnitere teſtamenti facti. Ad- 69
dens illa verba: *Vtinam id temporis plenè intellexiſſem, non fuiſſet
factum, quoniam animaduerto non potuiſſe bona conſcientia fieri;*
non video quomodo inferant iſti, teſtamentum prius factum re-
uocare non licere. Ego ea verba ſic interpretor; *Pœnitet me teſta-
menti facti, quia teſtamentaria diſpoſitione non egi, quod Societatis
Conſtitutiones à ſuis Candidatis petunt, vt ſcilicet ſua bona renun-
tient, ac de ijs diſponant in pia, & ſancta opera, & dent pauperibus
iuxta Conſilium Euangelicum, ſi hoc intellexiſſem, quando condidi
teſtamentum, non reliquiſſem mea conſanguineis iuxta dictamen
carnis, & ſanguinis.* Sed quicquid ſit de vi harum probationum
circa intentionem ipſius Titij, ductarum ab ipſius epiſtola; nullo
modo mi'kant contra ſupra dicta; tum quia hæc intentio in actu
vouendi fuit incompaſſibilis cum alia intentione, vt dixi, vo-
uendi iuxta Conſtitutiones; nec Titius erat immemor promiſ-
ſionis factæ initio Tyrocinij de diſtribuendis ſuis bonis in pia, &
ſancta opera; tum quia priuatus error, & intentio Titij ſunt planè
ineffica cia ad inducendam priuationem *Dominij particularis, &
actiui,* vel ad confirmandum Teſtamentum prius factum, vel ad
tranſmittendum bona Titij in Caium, & inhabilitandum ad no-
uum condendum Teſtamentum, ad quæ omnia neceſſarium eſt
iuris adminiculum, vt ſupra probatum eſt.

Atque ex hactenus dictis ſatis apparere arbitror, quam cario- 70
ſis argumentorum fulcris Doctores quidam (quos fortè minus
decebat) ſuſtentare conati ſint ſua ſponte ruentem cauſam
clientis ſui Caij, præiudicio *Sacræ Rotæ Romanæ, Sedis Apoſto-
licæ literis,* Societatis Conſtitutionibus, adiunctâ earundem
perpetua, & ferè centenariâ obſeruantiâ tantò ante prædamna-
tam.

Hos-

71. Hortor etiam atque etiam iſtos Patronos, pro ea, qua debeo Chriſtiana charitate, vt aliquando tandem conſcientiæ ſuæ conſulant, ſeque expediri curent quamprimum vinculis illis, in quæ ſe, nulla officij neceſſitate coacti, ſua ſpontè induerunt: Cenſuras dico Eccleſiaſticas, *Excommunicationem maiorem, atque inhabilitatem ad quæcunque Officia, & Beneficia ſecularia, & quorumuis Ordinum regularia, eo ipſo abſque alia declaratione incurrendas, latas ipſo iure contra quoſcunque, qui Societatis inſtitutum, Conſtitutiones, aut literas* Gregorii XIII. ſupra allatas, aut *quemuis earum articulum quouis diſputandi, vel etiam veritatis indagandæ quæſito colore directè, vel indirectè impugnare, vel eis contradicere auſi fuerint; & qui notationes, declarationes, gloſſas, vel Scholia vlla ſuper præmiſſis facere, vel in ea, niſi quantum verba ipſa ſonant, interpretari, aut de ijs diſceptare, ſeu ſcrupulum cuiquam injcere, aut in Dubium reuocare præſumpſerint quoquo modo,* & contra eos *qui gloſſas, aut interpretationes, ſiue impreſſas, ſiue ſcriptas ad id pertinentes legere, docere, alijſque tradere, vendere, vel apud ſe retinere auſi fuerint. Cum quid dubij de ijſdem oriri contigerit ad Sedem Apoſtolicam, vel ad Generalem Præpoſitum Societatis, aut ad eos, quibus id ipſe commiſerit, referendum ſit.*

Imitentur iſti ſapientiſſimos Iudices, qui inſpecta æquitate
72. cauſæ Collegij Colonienſis, & Conſtitutione Gregorii XIII. qua iubetur in hoc articulo de retentione Dominij per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios non aliter iudicari debere, atque ipſi prudentiſſimè iudicarunt; promeriti ſunt, vt non ſolum Collegium Colon. ſed vniuerſa Societas, cuius inſtitutum ſuo ſuffragio defenderunt, nunquam in ſuis ſanctis ſacrificijs, ac precibus vitam, ſalutem, incolumitatem ipſorum Deo Opt. Max. commendare deſitura ſit.

DECI-

DECISIO S. ROTAE ROMANÆ.

R. P. D. *Martino Andrea* Nullius, ſeu Caputaquenſis penſionis Lunæ 18. Aprilis 1616.

Res non noua ſed à Doctoribus non tacta, & in hoc ſacro Auditorio nunquam propoſita, dedit cauſam diſputationi coram me in ſpecie huiuſmodi: ex facto enim inciderat quod aliàs auctoritate Apoſtolica fuerat reſeruata annua pēſio ducatorum centum, monetæ Neapolitanæ, ſuper fructibus Abbatiæ S. Angeli ad Foſſanellam nullius diæc. Prouinciæ Salernitan. ad fauorem *D. Franciſci Neri* presbyteri, qui cùm poſt plurium annorum exactionem Vener. Religionem Societ. IESV ingreſſus fuiſſet, ac elapſo biennio probationis, in ea tria vota ſimplicia emiſiſſet, hinc Abbas prætendebat fuiſſe extinctam Penſionem. Quod negabat *D. Franciſcus*, ideoque cauſa commiſſa in Rota, dubitaui: An per emiſſionem trium votorum ſimplicium poſt biennium probationis, eſſet extincta Penſio? Et Domini vnanimiter reſpondendum putarunt.

Quamuis enim adſcripti huic Societati poſtquam emiſerunt tria vota ſimplicia, verè & propriè ſint Religioſi, vt definiuit Sanctæ memoriæ GREGORIVS XIII. in ſua Conſtitutione incipiente, *Quanto fructuoſius*, ſub dato Romę Kalend. Februarij Anno 1582. & in alia, incipiente *Aſcendente Domino*, ſub dato octauo Kalendas Iunij 1584. & tradunt, *Nauar de Regular. Comment. 1. num. 19. Mandos. Conſ. 13. num. 3. & ſeq. Eman. Roderic. quaſt. Regul. tom. 1. quaſt. 1. Art. 4. Carol. Tapi.* in *Auth. ingreſſi. verſ. Monaſteria,*

Digitized by Google

ſperia,cap.10.num.8.C.de ſacroſ.Eccleſiis. Sanchez de matrim. li.7. diſp.25.n.15.Garz.de benef. qu. 7. cap. 10.n.35. verſ. Et clarius patet: Nihilominus, ſecundum ſtatuta dictæ Religionis, auctoritate Apoſtolica confirmata ante ſolennem Profeſſionem, poſſunt retinere beneficia, quæ ante ingreſſum habebant. Appellatione autem beneficij in hac materia larga, & fauorabili, vt mox dicetur, venit Penſio. *Abb.in c. Ad aud. il.2.in 1. Notab.* & ibi *Felyn. in princ.de reſcript.Gig.de penſ.quaſt.28.num.1.& 18. Idem qu. 57. num.15.in fin.& ſeq.* Vbi propterea concludit, quod ſicut per Profeſſionem, vacat beneficium, ita etiam extinguitur penſio. Et idem tradit *Gabr.conſ.187.num.11.lib.2.Nauar.conſ. 11. num. 2. de temp.ordin.Garz.* vbi ſupra *part. 1. cap. 5. num. 114.* Ergo ſi à pari procedunt, *Vacare beneficium & extingui penſionem*, vbi ſumus in caſu vacationis beneficij, quando è cont. non vacat beneficium, vt in caſu noſtro, per emiſſionem trium ſimplicium votorum, nec dici poterit, extingui penſio. Quia; quod operatur propoſitum in propoſito, idem operatur oppoſitum in oppoſito. *l.etſi contra ff.de vulg.l.vlt. §.fin.ff.de legat.* 3. & vtrobique *Bart. & Dd.*

Præterea, in vtraque Conſtitutione *Gregorij* XIII. ſcilicet, in prima in verſ. *Quod verò ad paupertatem*. & in ſecunda in verſ. *Et licet.* expreſsè conceditur, vt qui emiſerunt tria vota ſimplicia, poſſint retinere Ius & Dominium bonorum ſuorum ad effectum ea diſtribuendi in pios vſus. Appellatio autem bonorum latiſſimè patet, vt etiam comprehendat penſiones, ſaltem vbi viget eadem ratio. Vt fuit dictum in Conchenſis penſionis 6. Martij 1598. coram Peregrino. Vbi, quod Rota aliàs hoc habuit pro abſoluto, vt vbi, prout hic, concurrit fauor materiæ, ex infra dicend. in verſ. *Minus etiam.* Vlterius. Hæc emiſſio trium votorum ſimplicium, quidquid ſit, quoad ipſos emittentes, qui quantum in eis eſt, remanent perpetuò obligati, non fit irreuocabiliter quoad ipſam Societatem. Cuius Superior Generalis poteſt eos ſemper dimittere cum cauſa, etiam abſque illorum culpa: iuxta ſtatuta dictæ Religionis, præfatas

Con-

Digitized by Google

Conſtitutiones, & Confirmationes Apoſtolicas: Vnde, vt maiorem Societas haberet libertatem illos, ſi opus eſſet, cum minori offenſione dimittendi, ſapienter fuit prouiſum, vt eis liceret retinere bona ſua, & beneficia; ne poſtea dimiſſi eis priuati remanerent. Vt in Conſtitutione dictæ Societatis *part. 4. c. 4. litera E. in fine, & part. 6. c. 2. lit. H.* & in *Examine generali c. 4. verſ.* Interrogetur. *Et num. 5.* & in prima Congregatione Generali *tit. 6. decret. 61.* Quæ ratio expreſsè legitur in d. Conſtitut. Gregoriana, incipiente *Aſcendente Domino*, ante med. verſ. *Et licet, qui ad gradus Profeſſorum.* Et eſt eadem, qua motus Bonifacius VIII. *in c. beneficium de reg. in 6.* decreuit, Beneficium ingreſſi religionem, intra annum probationis non vacare. Vt in ſpecie animaduertit *Ribadeneyra in tract. Inſtit. Societatis cap. 18 ante med. verſ. y por eſta miſma cauſa.* Et ideò *Archid.* ibidem num. *fin. verſ. Ad hoc dicas*, poſt *Tancred.* & *Barthol. Brixien.* tenet, quod beneficiatus interim facit fructus ſuos. Quia poteſt ad ſæculum reuerti: ſequitur *Tyraq. de retr. lign. §. 1. gloſſ. 8. num. 34. in fin. Sylueſt. in ver.* Religio *2. num. 8. ad med. verſ. reliquum verò. Eman.* Roderic. vbi ſupra, *tomo 1. quæſt. 37. art. 1. verſ. 3. nota.* Quæ ratio militat etiam in penſione.

Et licet ille *text. in d. c. beneficium*, loquatur de ingreſſo, qui nondum emiſit Profeſſionem, attamen eius ratio attendenda eſt; quia ſcilicet ille poteſt ad ſæculum redire. Quæ ratio æquè militat in eo, qui emiſit dicta tria vota ſimplicia, atque ita idem Ius debet procedere. *ad text. in l. illud ff. ad l. Aquil.* & in *C. In cauſis, de re iud.* Ratio enim dicitur communis lex ad omnes caſus. *Calder. conſ. 1. ad med. verſ. Nec obſtat. de Regular. Aym. conſ. 190. n. 2. Rimin. Iun. conſ. 67. n. 17. & conſ. 510. nu. 30.* Ideo non eſt curandum de caſuum diuerſitate, vbi adeſt eadem ratio: quia tunc non dicitur fieri extenſio, ſed comprehenſio. *Gloſſ. in cap. verb.* Italiæ, *de temp. ordin. in 6. Calderin. conſ. 1. in princ. vt lit. pend. Crauett. Conſ. 153. n. 3. & d. Conſ. 190. n. 2. Rim.* Iun. *d. conſ. 67. n. 17. & ſeq. Put. decíſ. 55. n. 3. verſ. Et hoc ſine difficultate, lib. 3.* & ita in propoſito rationem illius textus explicat *Ribadeney.* vbi ſupra.

Digitized by Google

Vni etiam ex DD. placebat, quod text. *in d. c. beneficium*, quē extendunt Doct. ad vacationem penſionis, poſt emiſſam profeſſionem, minimè applicetur caſui noſtro: quia loquitur de profeſſione expreſſa, vel per ſuſceptionem habitus profeſſorum ſcienter, vt habentur in d. *text.* quem intelligunt Doct. quando ex ipſa ſuſceptione habitus inducitur profeſſio tacita: aliàs ſecus. *Io. Andr. in d. c. Beneficium.* in verbo. *Profeſſorum. Franc. num.* 10. *verſ.* 3. nota. *Eman. Roderic. quæſt. Reg. tom.* 1. *quæſt.* 37. *art.* 1. ante med. verſ. *circa quam Conſtitutionem.* Quæ profeſſio, ſiue expreſſa, ſiue tacita, non conuenit huic emiſſioni trium ſimplicium votorum. Et ideò benè arguere licet, ab eo, quod nullibi cautum reperitur, quod per eam vacet beneficium; & per conſequens, nec dici poſſit extincta penſio; pro vt in ſimili arguit *Archid. in d. c. Beneficium. ad fin. ſuper* verſ. *Portione*, verſ. *tu qui tenes contra.* & poſt eum, *Io. Andr. num.* 3. *poſt med.* verſ. *dicit autem. Archid. num.* 1. *ad fin.* verſ. idem *Archid.* & ibi etiam *Dominic. num.* 7. circa med. *in gloſſ. fin.* & *Franc. num.* 6. *in princ.* Et hanc differentiam inter profeſſionem expreſſam, & hanc ſimplicem emiſſionem votorum ad iſtum effectum agnoſcit *Ludou. Mirand.* in *Manual. Prælat. Regul. quæſt.* 10. *art.* 3. *ad fin.* verſ. *Quod ſi. Innocentius.* & *Ribad. d. cap* 18. *ad fin.* verſ. *y repugna.* Quibus optimè conuenit, quod illi qui emiſerunt d. ſimplicia vota in hac Societate donec expreſsè in ea profeſſi fuerint, ſemper dicuntur eſſe *in probatione.* vt in *Exam. generali c.* 4. *num.* 17. & in *Conſtit. part.* 4. *c.* 4. *in declaratione ſub lit. E. in fin. & part.* 5. *cap.* 2. *& part.* 10. *num.* 17. verſ. *Non enim alij.* & in dicta *Confirmatione* Iulij III. *ad fin.* verſ. *Hæc ſunt.*

Vltimo pro hac parte facit obſeruantia ſubſecuta, & vniuerſalis, atque inconcuſſus vſus dictæ Societatis, in qua tam Nouitij, quàm illi qui emiſerunt dicta ſimplicia vota retinent Ius & Dominium bonorum ſuorum, non ſolùm temporalium; ſed etiam in ſpecie retinent beneficia & penſiones. Quæ obſeruantia eſt optima Legum & Conſtitutionum Interpres. *l. ſi de interpretatione*, cum ſeq. ff. de leg. *Surd. Conſ.* 362. *num.* 10. *Put. deciſ.* 12. *li.* 3.

de cuius

de cuius viribus non poteſt dubitari, cum nedum non repugnet dd. Conſtit. Apoſtolicis, verum etiam illis ſit maximè conformis.

Hinc facilè patet Reſponſio ad omnia ex aduerſo deducta pro Abbate. Nam quod ex emiſſione trium votorum dicti Patres Societatis IESV conſtituantur veri Regulares non ſecus, ac alij quorumuis ordinum regularium profeſſi, iuxta dictam Conſtitutionem *Greg*. XIII. non impedit, quin ipſi interim poſſint retinere Ius & Dominium bonorum ſuorum, donec Superior aliter mandauerit, vt cauetur expreſsè in dicta Conſtitutione, & alijs ſupra relatis. In quo iſti Regulares non ſortiuntur naturam aliorum Regularium; ſed penitus diuerſam. Ita quod, non liceat ab alijs Regularibus ad iſtos arguere, cùm ex diuerſis non fiat illatio. *l. Papinianus exul. ff. de minor. C. dilectus de offic. ordin.* cum alijs per *Euerhardum* in loco à ſeparatis *num*. 1. *&* 2. Et quod his temporibus, & in hac Religione hoc ſpeciale ſit, ac diuerſum ab alijs Religionibus, in puncto tradunt *Vaſquez in* 1. 2. *tomo* 2. *diſp*. 165. *num* 134 *in fin. Eman. Roder.* vbi ſupra *d. art*. 4. *poſt princ. verſ. differt tamen. Leſſ. de Iuſtit. & Iur. lib*. 2. *c*. 4. *dub*. 5. *n*. 27. *Molina de Iuſt. tract*. 2. *diſput*. 139. *col* 3. *verſ. Illi qui finito. Ludou. Mirand. in Manual. Pral. Reg. qu*. 10 in concluſione & reſponſione ad primum. *Ribaden. d. c*. 18. *Garz. de benef. part*. 7. *c*. 10. *n*. 62.

Nec obſtat, quod cum d. facultas retinendi bona ſua limitetur ad tempus iudicio Generalis: nec illis poſſint vti ſine Superioris licentia: id non deſtruit præcedens votum paupertatis quin operetur ſuos effectus: pro vt idem eſt de Iure communi, quo inſpecto, ſimilis conceſſio à Prælato facta non repugnat voto paupertatis, *Abb. in c*. 2. *nu*. 4. *in* 3. *notab. de ſtat. Monach. Sylueſt. in verbo Relig*. 6. *num*. 7. *verſ. ſi autem Pralatus*. Rota *deciſ*. 772. *num*. 2. *& ſeq. part* 1. *& deciſ*. 216. *num* 12. *&* 13. *part*. 2. *diuerſ*. Et in hac Societate *Gabr. conſ*. 28. *num*. 3. *verſ. Neque verò. lib*. 1. Vnde, aut iſtud indultum conceſſum Societati, retinendi bona propria, eſt Iuri communi conforme: Et ſicuti illo attento, nihilominus penſio extinguitur, ita etiam in hoc caſu, non obſtante indulto,

Digitized by Google

propter paſſiuam interpretationem à Iure communi; aut continet Priuilegium contra Ius, & tanquam exorbitans; cùm loquatur de bonis quæ propriè ſunt temporalia, & patrimonialia, non debet extendi ad beneficia, & penſiones, quæ ſunt Eccleſiaſtica & ſpiritualia.

Quia Reſpondetur, quod licet alij Regulares poſſint de licentia Prælati habere adminiſtrationem temporalem, & vſum quorundam bonorum, non tamen poſſunt habere dominium, & proprietatem. *ca. Cùm ad Monaſterium*, in fin. ibi. *Nec aſtimet Abbas, quod ſuper habenda proprietate poſſit cum aliquo Monacho diſpenſare.* de ſtatu *Monach. C. non dicatis.* vbi *Præpoſ. num. 12 in 1. concl. 12. quæſt 1. Calderin. conſ. 2. in princ. verſ. Et ratio. de Regul. Carol. Tap.* vbi ſupra in verbo, *Ipſo ingreſſu. cap. 3. num. 35* Iacob *de Graff. deciſ. aur. part. 2. lib. 3. cap. 18. numer. 23.* & ideo in *cap. 2. de ſtatu Monach. Butr. num. 10. Abb. num. 4.* & communiter Doct. notant, quod Abbas non poteſt diſpenſare cum Monacho, vt teneat peculium vt proprium, ſed quo ad adminiſtrationem. Et idem in penſione tradunt *Panorm. in C. niſi eſſent. num. 12. de prabend. Carol. Tap.* vbi ſupra *num. 43. Iacob. de Graff. dd. c. 18.* ſupra *numer. 47.* & in ſpecie in hoc differre iſtos Regulares Societatis ab alijs Regularibus, quod iſti, qui emiſerunt tria vota, poſſunt ad tempus, arbitrio Superioris retinere dominium bonorũ, ſed ſine vſu & adminiſtratione, cæteri vero poſſunt tenere adminiſtrationem, & vſum, non tamen dominium tradit *Emanuel Roderic.* vbi ſupra *d. quæſt. 1. art. 4. poſt princ. verſ. differt tamen.* Negari igitur non poteſt, quin illa facultas retinendi ius & dominium bonorum ſuorum in perſona Regulari, attento iure communi, quodammodo afficiat, & limitet Votum paupertatis, etiamſi de illis non poſſit ad libitum diſponere, & ſit etiam parata, arbitrio Superioris, illud dominium à ſe abdicare, Leſſius vbi ſupra *cap. 41. dub. 8. num. 70. ad med. verſ. Nihilominus. & num. 71. verſ. ſecunda eſt.*

Vnde neceſſaria fuit autoritas Romani Pontificis, qui ex cauſa poteſt ſuper huiuſmodi voto paupertatis cum Monacho,

etiam

Digitized by Google

etiam remanente Monacho, diſpenſare, vt poſt *Innoc. in d. c. Cum ad Monaſterium, num. 2.* eſt communis opinio Canoniſtarum ibi, *& in d. cap. Non dicatis.* vbi *Præpoſit. num. 12. in 1. concluſ. & num. 13.* dicit communem, pro vt *Nauar. ibidem in Comment. 2. de Reg. num. 17.* fatetur communem, licet ab ea diſcedat. *Couarr. in 2. num. 10. & ſeq. de teſtament. Gregor. Lop. in l. 2.* verbo *Non puede. tit. 6. part. 1. Garz. de benef. part. 7. cap. 10. n. 6. & 91. Emanuel Roderic. vbi ſupra in verſ. cui obiectioni Vaſquez contra illus. cap. 102.* Qui omnes ita reſpondent, *text. in d. cap. Cùm ad monaſterium in fin.* vbi dicitur, *Quod abdicatio proprietatis, ſicuti & cuſtodia caſtitatis, adeò eſt annexa Regulæ monachali, vt contra eam nec ſummus Pontifex poſſit licentiam indulgere*, vt ſcilicet intelligatur ſine cauſa, non autem cum cauſa, pro vt in caſu noſtro. Et ratio eſt, quia voto paupertatis & illius ſubſtantiæ, non tam repugnat dominium, quam vſus; & ſola Eccleſiæ Conſtitutione Monachus eſt incapax dominij. Quo fit, vt Papa, qui eſt ſupra Ius, & Eccleſiæ Conſtitutionem, rectè poſſit illum facere habilem & capacem dominij, etiam manentem Monachum, modò quo ad vſum, religioſam paupertatem ſeruet; & ſit paratus, arbitrio Superioris quandocunque dimittere. Vt in puncto declarat *Vaſquez. in l. 2. tom. 2. diſp. 165. cap. 6. per tot. Leſsius de Iuſt. & Iure lib. 2. cap 4. dub. 5. num. 27. verſ. vbi notandum. Ludou. Mirand. in Manual. Prælat. Regular quæſt. 10. art. 3. in concl.* & reſponſ. ad *1. Ribadeneyr.* latiſſime *d. c. 18. Couarr. d. c. 2. num. 12. Garz.* qui alios refert, vbi ſupra *num 64. & 87.*

Minus etiam obſtat, quod Societatis Conſtitutiones non loquantur de penſionibus, ſed de bonis temporalibus, & de beneficijs, vnde non ſunt extendendæ ad penſiones. Quia in diſpenſationibus non valet argumentum ab identitate, vel maioritate rationis: hoc enim procedit in diſpenſationibus particularibus, & odioſis, ſecus verò in generalibus & fauorabilibus: Vt in caſu noſtro; in quo agitur de fauore Religionis, & per viam legis proceditur. *Barbos. in lib. 1. part. 1. num. 19. & 20. ff. ſolut. matrim. Sanchez de Matrim. lib. 8. diſp. 2.*

num.

Digitized by Google

*num.*8.33.*&* 36. *Eman. Roderic. quæſt. Regularium tomo* 1. *quæſt.* 11. *art.*9. *ad fin. verſ. Nec his obſtat.* Vnde cum ſimus in materia larga, & fauorabili appellatione beneficij venit penſio, ex ſupra deductis in princ. Et etiam comprehenditur appellatione bonorum vti quid temporale & profanum ab ipſo beneficio Eccleſiaſtico diuerſum. *Gig. de penſ. quæſt.* 1. *num.* 1. *Caſ. de Garz. deciſ.* 3. *num.* 8. *de præbend.* Rota *deciſ.* 425. *num.* 2. *part.* 1. *diuerſ.* Et obiectum ſimiliter non procedit, quando diſpenſatio habet expreſſam cauſam, vel rationem: quæ militat etiam in caſu expreſſo; tunc enim benè admittitur extenſio *Abb. in cap. At ſi clericum* §. *de adulterijs num.* 8. *verſ. Poſſet tamen de* Iudic. *Rip. in cap. Ad aures. num.* 41. *limit.* 1. *de reſcript.* Sanchez *d. diſp.* 1. *num.* 34. cum adductis ſupra in verſ. *Et licet.* ratio autem expreſſa in dicta Conſtitutione *Greg.* XIII. eſt; vt maiorem Societas habeat libertatem eos, qui emiſerunt huiuſmodi tria vota, cum minori offenſione, dimittendi. Quæ ratio tam militat in penſionibus, quàm in beneficijs, & bonis temporalibus. Et ita concluſum, penſionem non eſſe extinctam.

Digitized by Google

SEQVVNTVR TRES TEXTVS
EX Bullis
GREGORII XIII.
Deſumpti, quibus declaratur

Omnes illos, qui poſt emiſſa ſimplicia vota in SOCIETATE IESV ad gradus Profeſſorum, & Coadiutorum formatorum nondum peruenerunt, Bonorum ſuorum Ius, atque Dominium retinere, & verè eſſe Religioſos.

TEXTVS PRIMVS.

Ex Bulla

Confirmationis SOCIETATIS IESV

GREGORII XIII.

Quæ incipit, Quanto fructuoſius.
data Anno M.D.LXXXII. *Kal. Febr.*

SOCIETATIS *corpus in ſua membra, ordinem, & gradus* IGNATIVS, *diuino inſtinctu, ita du-*

H *xit*

Digitized by Google

xit diſponendum, vt biennio Nouitiatus abſoluto, omnes, qui in Societate perſeuerare voluerint, tria vota ſubſtantialia quidem, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, Simplicia tamen emittere debeant, ac Nouitij eſſe deſinant. Quibus votis emiſſis in corpus eiuſdem Societatis cooptati, & quantum ex parte ipſorum perpetuò obligati remanent. Biennio itaque Nouitiatus completo, & emiſſis votis Simplicibus, vna eſt omnibus omninò viuendi & obediendi ratio; debentque omnes in communi viuere, ac in omnibus obedire, non ſecus ij, qui profeſſionem non emiſerunt, quàm Profeſſi. Quod verò ad Paupertatem attinet, quamuis BONORVM SVORVM IVS, ATQVE DOMINIVM, *iuſtas ob cauſas, pro Superiorum arbitratu,* AD TEMPVS RETINERE VALEANT, VT IN PIOS VSVS IVXTA EVANGELICVM CONSILIVM DISTRIBVANT; *in illorum tamen vſu, religioſam paupertatem ſeruant, nec vllâ re, tanquam propriâ, & ſine Superioris facultate vti poſſunt.*

TEXTVS

Digitized by Google

TEXTVS SECVNDVS.

Ex Bulla

GREGORII XIII.

Quæ incipit, Aſcendente Domino.
data Anno M.D.LXXXIV.*oct.Kal.Jun.*

LICET, *qui ad gradus Profeſſorum & Coadiutorum formatorum nondum peruenerũt*, BONORVM SVORVM IVS, ATQVE DOMINIVM, *tum alias ob iuſtas cauſas, tum etiam, vt maiorem Societas habeat libertatem, illos, ſi opus fuerit, cum minori offenſione dimittendi, ad tempus Generalis Præpoſiti iudicio præſcribendum*, VALEANT RETINERE. *Ut in pauperes tandem, ſeu alios pios vſus*, PRO IPSORVM DEVOTIONE, DISTRIBVANT, *iuxta Euangelicum Conſilium, ac promiſſionem, quam initio Nouitiatus faciunt: interim tamen, quantum ad illorum vſum, religioſam paupertatem ſeruant, nec vlla re, tanquam propria, & ſine Superioris facultate vti poſſunt.*

Digitized by Google

TEXTVS TERTIVS.

Ex Bulla eadem

GREGORII XIII.

Quæ incipit, Aſcendente Domino. *data Anno* M.D.LXXXIV. *oct. Kal. Jun.*

ET *vt contradicentium audacia coerceatur, præmiſſas omnes, & quaſuis alias illis ſimiles aſſertiones cõtra dictæ Societatis inſtitutum, vel quomodolibet in illius præiudicium pronunciatas, aut ſcriptas, falſas omninò, & temerarias eſſe, & cēſeri debere. præcipimus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœnis excommunicationis latæ ſententiæ, nec non inhabilitatis ad quæuis officia, & beneficia ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, eo ipſo abſq; alia declaratione incurrendis (quarum abſolutionem nobis, & ſucceſſoribus noſtris reſeruamus) ne quis cuiuſcunque ſtatus, gradus, & præeminētiæ exiſtat, dictæ* SOCIETATIS *inſtitutum, conſtitutiones, vel etiam præſentes, aut quemuis earum, vel ſupradictorum omnium articulum; vel aliud quid* (quale eſt etiam illud, nimirum omnes illos,

Digitized by Google

illos, qui poſt emiſſa ſimplicia vota in Societate IESV ad gradus Profeſſorum, & Coadiutorum formatorum nondum peruenerunt, bonorum ſuorum Ius, atque Dominium retinere) *ſupradicta concernens, quouis diſputandi, vel etiam veritatis indagandæ quæſito colore, directè, vel indirectè impugnare, vel eis contradicere audeat; diſtrictius inhibētes, ne quis ſiue extra, ſiue intra dictam* SOCIETATEM, *niſi de illius Generalis, aut inferiorem Præpoſitorum licentia notationes, declarationes, gloſſas, vel Scholia vlla ſuper præmiſſis facere, vel ea niſi quantum ipſa verba ſonant interpretari, aut de eis diſceptare, ſeu ſcrupulum cuiquam inijcere, vel in controuerſiam, aut dubium reuocare, audeat quoquomodo; nec gloſſas, aut interpretationes, ſiue impreſſas, ſeu ſcriptas ad id pertinentes legere, docere, alijsq́ tradere, vendere, vel apud ſe retinere præſumat. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunq́ Iudices, & Cōmiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinalis, in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, &*

 definiri

Digitized by Google

definiri debere: NEC NON IRRITVM, ET INANE QVID-
QVID SECVS SVPER HIS A QVOQVAM QVAVIS AV-
CTORITATE SCIENTER, VEL IGNORANTER CONTI-
GERIT, ATTENTARI. *Mandantes vniuerſis, & ſin-
gulis, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis & cæ-
teris Eccleſiarum, & locorum, etiam Regularium
Prælatis, per vniuerſum orbem conſtitutis, vt præ-
ſentes litteras, in ſuis quiſque Eccleſiis, Prouincijs,
Ciuitatibus, Diœceſibus, & Iurisdictionibus ab o-
mnibus inuiolatè obſeruari: quinetiam Præpoſi-
tum ac Perſonas* SOCIETATIS *huiuſmodi defendãt,
eoſque præmiſſis omnibus, & ſingulis pacificè frui
faciant, & gaudere: non permittẽtes ipſos per quoſ-
cunq; quomodolibet moleſtari, Contradictores per
cenſuras Eccleſiaſticas, & alia Iuris, & facti re-
media opportuna, appellatione poſtpoſita, compe-
ſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxi-
lio brachij ſecularis, &c.*

R.P.

Digitized by Google

R. P. LVISIVS TVRRIANVS è SOCIETATE IESV in Collegio Complutenſi quondam Profeſſor Theologię Primarius, Nūc autem ſupremi Senatus SANCTÆ INQVISITIONIS Qualificator centuria 4. dub. 38. cenſuræ Theologicæ quærit

AN *mereatur cenſuram aſſerere, non poſſe eſſe paupertatem Euangelicam cum Dominio rei,*

Quæſtionem ſic reſoluit.

Non defuit vnus, aut alter qui ita loqueretur, ſed EST ERROR: *quia in Extrauaganti* Aſcendente Domino, *definitum eſt à Gregorio XIII. eos, qui in Societate* IESV *emiſerunt tria vota ſimplicia poſt biennium, eſſe verè Religioſos, ſicut profeſſos Societatis, & aliorum ordinum: & in eadem Extrauaganti dicitur, ipſos habere Dominium ſuarum rerum, licet non poſſint liberè illis vti ſine licentia Superioris; & tamen certum eſt non poſſe eſſe religioſum ſtatum ſine paupertate Euangelica.*

Ad Maiorem DEI Gloriam.

Digitized by Google